

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA
FAKULTA PROVOZNĚ EKONOMICKÁ
OBOR VEŘEJNÁ SPRÁVA A REGIONÁLNÍ ROZVOJ

Diplomová práce

DIVÁCKÉ NÁSILÍ VE SPORTU

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jan Blažíček

Vypracoval: Bc. Pavel Štengl

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma „Divácké násilí ve sportu“ jsem vypracovala samostatně. Veškeré poklady a použitou literaturu uvádím v seznamu použité literatury.

V Polici nad Metují dne: 10. dubna 2009

Pavel Štengl

DIVÁCKÉ NÁSILÍ VE SPORTU

Supporters' violence by the sports

Anotace

Štengl, Pavel. *Divácké násilí ve sportu*. Praha: Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze, 2009. 86 stran. Diplomová práce.

Násilí při fotbalových zápasech je jev, který je pro většinu lidí nepochopitelný a nepřijatelný. Bohužel i u nás se jen zřídka stane, že na fotbalovém utkání I. GAMBRINUS LIGY, nemusí proti neukázněným fotbalovým příznivcům, zasahovat Policie ČR. Tato problematika se v současné době stává stále velice aktuální. Není fotbalové kolo, kdy se v médiích neobjeví nějaká zpráva o výtržnictví spojeném s diváckým násilím. Proto jsem se rozhodl tomuto problému (převážně v České republice) věnovat podrobněji. Hlavním důvodem, proč jsem si vybral toto téma je, vzrůstající agresivita fotbalových hooligans, která poslední dobou poutá zvýšenou pozornost médií, politiků i veřejnosti. Dalším důvodem jsou zkušenosti vyplývající z mého pracovního zařazení (policista začleněn v Pořádkové jednotce Krajského ředitelství Hradec Králové) při zakročování proti hooligans a nasazení při obnovení pořádku na velkých společenskopolitických akcích (MMF 2000, NATO 2002 a různé rizikové demonstrace). Práce je rozdělena na osm částí. Ve druhé části se zabývám obecným vymezením pojmů, ve třetí části historií. Ve čtvrté části tématem hooligans. Pátá část se zabývá legislativou související s touto tematikou, připraveností Policie ČR a prevencí s fotbalovými výtržníky. Šestá a sedmá část je věnována vývoji diváckého násilí z pohledu Policie ČR mezi ligovými roky 2004-2008 a vyhodnocením tohoto období. V osmé části jsou dvě případové studie diváckého násilí, ke kterému došlo v nižších soutěžích v předchozích letech, na kterých chci ukázat složitost zásahů při zákrocích proti výtržníkům. Jedná se o utkání mezi Náchod-Deštné - Bohemians 1905 a mezi TJ Dvůr Králové nad Labem – FK Trutnov.

Klíčová slova: násilí, fotbalové násilí, agresivita, hooligans, legislativa, média

Annotation

Štengl, Pavel, Supporters' violence by the sports, Praha: Fakulty o Economics and Management Czech Univerzity of Life Scienses Prague, 2009, 86 pages, Diploms thesis

Violence at football matches is fact, that is for most people understandable and unaccabable, Unfortunately even in our state happend that football match first Gambrinus league, do not have to against non calm football fans, arested by police czech republic. That is term what is in present time happend still very actually. Is not football part, when is in media do not appeard some new about violance conjured with hopla. That is why i am desided this problem(most in czech republic)attendet in detail. Main reason, why i am choose this theme is rise of football violance football hooligans, which bound risen attention of media, politician and public. Another reason are experience resulting from my work position (as police officer integrated in Pořádkové Pořádkové unit Krajského ředitelství Hradec Králové) by intervence against hooligans a assume attached by regain order on huge socialpolitics (MMF 2000, NATO 2002 and another rizics demonstration). Work consist on eight part. In second part i am considering convention definde notions, in third part history. In fourth part of theme hooligans. Fifth part of consider legislative related with this subjekt readiness Police Czech republic. And prevention of prevence with football fans. Sixth part is gifted progress attendats violence from look of Police of Czech republic between ligués years 2004-2008 and resulting this period. In senech part are two case essay attendats violence, which depend in lower competation in last years,which i want show complexity of intervations attached by interventions against rowdies. I is about contest between Náchod-Deštné - Bohemians 1905 and between TJ Dvůr Králové nad Labem – FK Trutnov.

Keywords: violence, football violence, agresivness, hooligans, legislation, media

Obsah:

Úvod	str.	10
I. Cíl práce a metodika		
I. 1 Cíl práce		12
I. 2 Metodika práce		12
II. Obecné vymezení některých pojmů		
I.1 Násilí		13
I.1.1 Skupinové násilí		13
I.2 Konflikt		15
I.3 Agrese		17
I.3.1 Divácká agrese		18
I.3.2 Divácký dav		18
III. Historie		
III.1 Historie fotbalového násilí		21
III.2 Fotbalové násilí u nás		24
III.2.1 Gangy a policie		27
IV. Hooligan		
IV.1 Fanoušek vs. Hooligan		28
IV.1.1 Fotbalový divák		28
IV.1.2 Fotbalový fanoušek		29
IV.1.3 Fotbalový chuligáni (Hooligans)		31
IV.1.3.1 Sociální struktura hooligans		31
IV.1.3.2 Projevy rasismu fotbalových hooligans		33
IV.1.3.3 Příklady rasismu na stadionech		35
IV.4 Podíl alkoholu na vzniku a vývoji fotbalového násilí		37
IV.5 Media a hooligans		38

V.	Legislativní rámec a prevence	
V.1	Mezinárodní právo	39
V.2	Legislativa v České republice	40
V.3	Připravenost Policie ČR	41
V.3.1	Spolupráce Policie ČR s ČSMFS	42
V.3.2	Pořádkové síly Policie ČR	43
V.4	Policie a prevence diváckého násilí	45
V.4.1	Antikonfliktní tým	47
VI.	Přehled diváckého násilí v souvislosti s fotbalovými zápasy z pohledu Policie ČR I. Gambrinus ligy 2004 - 2008	
VI.1	Přehled vývoje a nasazení Policie ČR podzimního a jarního kola 2004-2005	48
VI.2	Přehled vývoje a nasazení Policie ČR podzimního a jarního kola 2005-2006	49
VI.3	Přehled vývoje a nasazení Policie ČR podzimního a jarního kola 2006-2007	50
VI.4	Přehled vývoje a nasazení Policie ČR podzimního a jarního kola 2007-2008	51
VI.5	Celkový přehled	52
VII.	Vyhodnocení vývoje diváckého násilí a nasazení Policie ČR za období 2004-2008	
VII. 1	Zjištěné informace	53
VII.2	Vyhodnocení	55
VIII.	Případové studie	
VIII.1	Spisový materiál	57
VIII.2	Fotbalové utkání Náchod/Deštné – Bohemians 1905 Praha	58
VIII.2.1	Vyhodnocení utkání Náchod/Deštné – Bohemians 1905 Praha	59
VIII.3	Fotbalové utkání TJ Dvůr Králové nad Labem 1906 – FK Trutnov	61

VIII.3.1 Vyhodnocení utkání TJ Dvůr Králové nad Labem 1906 – FK Trutnov	63
IX. Závěr	64
X. Literatura	66
XI. Přílohy	71

Úvod

V posledních třiceti pěti letech zaznamenáváme, že v důsledku vzájemných rvaček a potyček v hledišti, na hrací ploše i mimo stadiony, dochází ke zvýšenému počtu případů zraněných diváků a v krajních případech i smrtelným úrazům. V souvislosti s tímto problémem hovoříme o diváckém chuligánství, které je spojováno s partami (tlupami, gangy) mladých, radikálních a agresivních „příznivců“ různých klubů, kteří s fanoušky, nemají mnoho společného. Neztotožňují se s klubem, ale identifikují se jen s vlastní chuligánskou skupinou. Případy, kterých se to v největší míře dotýká jsou: nedovolené vniknutí na hrací plochu, vhazování různých (nebezpečných) předmětů na plochu, výtržnictví, vandalismus, verbální, neverbální konflikty mezi fanoušky a rozhodčími, pořadateli a převážně fotbalovými „holigans“ navzájem.

Toto chování se odehrává převážně na stadionech, v jejich bezprostředním okolí a v poslední době velmi často na trasách přesunu (v dopravních prostředcích, na odpočívadlech, čerpacích stanicích...). Násilí mezi fanoušky je v současné době u většiny případů naplánované a zúčastňuje se ho skupina lidí, jejichž společným prvkem je sounáležitost s klubem nebo národním týmem. Chování těchto fanoušků nezahrnuje jenom rvačky, bitky, výtržnictví, ale projevují se zde i jiné mnohdy horší hrozby, které mohou negativně zapůsobit na celou společnost a hlavně mládež. Jedná se o rasismus (otevřený i skrytý), antisemitismus, extremismus a jím spojenou symboliku, xenofobii nebo ohrožení bezpečnosti ostatních diváků, hráčů a rozhodčích (např. házením předmětů, dělobuchů).

S diváckým násilím se ve světě setkáváme při hokejových zápasech, různých kolektivních míčových hrách. Nejvíce však tento problém zaznamenáme v souvislosti s konáním fotbalových utkání. Ani Česká republika není výjimkou.

Ze sportu se v současné době stal důležitý, ekonomický a společenský faktor ve všech koutech světa. Výsledky sehrávají velkou roli v celosvětovém měřítku. Po vítězství stoupá dobrá nálada, lidé jsou veselejší, šťastnější. Pokořený tým, či jednotlivec, však bývá často zatracován, přichází o nabídky, smlouvy, peníze a upadá v zapomnění. Prostřednictvím této zábavy protéká obrovské množství peněz. Bojuje se o slávu, fanoušky, přízeň médií a tedy i o příjmy z reklamy, lístků, televizních práv, příjmy od sponzorů. Jde o bitvu na všech frontách (na hřišti, v zákulisí, na oficiální úrovni, ale také

mezi samotnými příznivci). Rivalita a hecování jakoby stále častěji přerůstala v nenávist, nadřazenost, agresivitu¹.

Policie ČR v posledních letech stále častěji zasahuje, na fotbalových stadionech i mimo nich, proti neposlušným divákům. S tím jsou spojeny i velmi operativní, kreativní a mnohdy rychlé reakce na nové situace (nevyhovující prostory na stadionech, informační technologie, knowhow a nákladná bezpečnostní opatření). Toto téma je v současné době velmi aktuální. A to především díky nové smlouvě mezi ČMFS a Policií ČR a dále novým zákonem o Policii č 273/2008 Sb. V neposlední řadě díky prvnímu, nevydařenému rizikovému utkání v neděli dne 22. 2. 2009 mezi 1. FC Brno a Baníkem Ostrava, kdy poprvé nebyla Policie ČR na stadionu a zajištění bezpečnosti výhradně záviselo na majiteli klubu a pořadatelích, ale i dalšími incidenty, které následovaly v dalších jarních kolech 1. Gambrinus ligy 2009. Toto téma jsem si vybral proto, že pracuji jako policista. Jsem zařazen v Pořádkové jednotce Krajského ředitelství Hradec Králové a už několikrát jsem se podílel (v rámci celé republiky) na bezpečnostních opatřeních souvisejících s rizikovými fotbalovými zápasy.

I. CÍL PRÁCE A METODIKA

I. 1. Cíl práce

Cílem mé diplomové práce je pokusit se na základě studia literatury, dalších odborných

---

¹ŠTENGL, P. *Divácké násilí*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, Bakalářská práce. 2007. s. 8

pramenů, interních aktů a dostupných materiálů, týkajících se uvedeného tématu, vytvořit obecný přehled se zaměřením na vývoj a prevenci diváckého násilí a to především v České republice. Prvořadým cílem je zpracovat teoretický základ práce tj. vývoj diváckého násilí, legislativu spojenou s diváckým násilím a v neposlední řadě i s tím spojenou prevencí. Na základě zjištěných údajů a příkladech popsat nedostatky a navrhnout opatření.

I. 2. Metodika práce

První část práce je zpracována s použitím příslušných výzkumných metod, jako je studium písemností a zákonů, porovnávání právních předpisů. Při sběru dat byly převážně čerpány informace z publikací EU a publikací obecného práva, informací z medií, on-line časopisu, odborných článků a internetu, interních přepisů, interních zpráv Ministerstva vnitra. Přitom se zaměřuji na ucelený vývoj, legislativu, prevenci, která pomáhá Ministerstvu vnitra v boji proti tomuto současnému problému. Teoretický základ je rozdělen do několika částí. Ve druhé části se zabývám obecným vymezením pojmů, ve třetí části historií. Ve čtvrté části tématem hooligans. Pátá část se zabývá legislativou související s touto tematikou, připraveností Policie ČR a prevencí s fotbalovými výtržníky. Šestá a sedmá část je věnována vývoji diváckého násilí z pohledu Policie ČR mezi ligovými roky 2004-2008. V osmé jsou dvě případové studie diváckého násilí, na kterých popisují nedostatky (v nižších kolech fotbalové ligy) a složitost zásahů při zákrocích proti výtržníkům, které při zajištění veřejného pořádku v těchto utkáních vznikají. Jedná se o utkání mezi Náchod/Deštné - Bohemians 1905 a o utkání mezi Dvůr Králové nad Labem – Trutnov. Odbornou pomoc mi po celou dobu poskytoval vedoucí mé diplomové práce

II. OBECNÉ VYMEZENÍ NĚKTERÝCH POJMŮ

II.1 NÁSILÍ

Sociologie hodnotí násilí jako fenomén s cílem zachytit a vysvětlit jeho stav, strukturu a dynamiku. Příčiny hledá v sociálních procesech. Psychologický přístup chápe násilí jako patologický způsob interakce konkrétního jedince (skupiny) s okolím².

Řadíme sem všechny aktivity, pomocí nichž si jedinec, skupina (subjekt, aktér) vytváří a reguluje vztahy vůči sociálnímu okolí způsobem, který je vnímán jako agresivní či manipulativní. V životě se můžeme setkat s různými projevy násilí. Liší se od sebe způsobem provedení, aktéry i oběťmi, příčinami vzniku, následky pro účastníky, délkou trvání, očekávaností či neočekávaností vzniku apod. Tyto a další faktory v různé míře ovlivňují a individualizují vznik, průběh i řešení konfliktních situací či násilných incidentů³. Násilníkem může být jedinec, člen skupiny, účastník davu, celá skupina či dav.

II.1.1 SKUPINOVÉ NÁSILÍ

Zvyšuje intenzitu násilí i jeho důsledků. Zdrojem i vykonavatelem nebývá jedinec, ale skupina. Skupinové násilí představuje společnou násilnou aktivitu dvou a více jedinců (v podobě manipulace, verbální či fyzické agrese) vůči jejich okolí (jedincům, skupinám).

Násilí může být cílem nebo prostředkem skupinových aktivit, také produktem skupinové ideologie, skupinových potřeb a cílů (rowdies, skinheads).

Násilí skupiny se projevuje jako agresivní i manipulativní jednání směřující k prosazení skupinových zájmů a cílů vůči cizím osobám nebo skupinám. Ve skupinách se z **JÁ** stáváme **MY**.

Skupinové násilí mnohonásobně převyšuje některé násilné aktivity jednotlivých členů skupiny. Jeho intenzita se zvyšuje podle:

❖ *Existence vztahů součinnosti a spolupráce mezi členy skupiny.*

Podle teorie tzv. sociálního přírůstku náš výkon (v jakémkoliv směru a jakékoliv oblasti) zvyšuje již pouhá přítomnost druhého člověka. Vztahy

---

² Wikipedie. *Otevřená encyklopedie* [online], [citováno 2. ledna 2009]. Dostupný z <<http://www.cs.wikipedia.org/wiki/Konflikt>>.

³ SPURNÝ, J., *Psychologie násilí*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 1996. s. 65

součinnosti a spolupráce jsou - vedle sociálních vztahů, vznikajících na základě vzájemného kladného hodnocení - základem pro vznik sociálních skupin.

❖ *Dělbá práce.*

Existence skupinových cílů, zaměření skupinové činnosti, rozdělení rolí kompetencí, regulace vztahů mezi členy skupiny pomocí skupinových norem a sankcí - to jsou prostředky zvyšující výkon skupiny. Míra rozvinutosti skupinové struktury a její fungování ukazuje na stupeň vyspělosti (popř. nebezpečnosti) skupiny.

❖ *Existence mechanismů příznačných pro skupinové dění.*

Díky značné emocionálnosti situace skupinového násilí jsou vztahy mezi aktéry skupinového násilí výrazně ovlivněny - vedle skupinových sankcí, norem, skupinové konformity - mechanismy typickými pro jevy hromadného chování. Ve skupině lze předpokládat přenos nálad, afektů mezi členy (tzv. citová nákaza), zvýšenou vnímavost, mající za následek snížené racionální uvažování, zkreslenou percepci situace a osob, zejména „těch ostatních“ - nečlenů vlastní skupiny, snížený pocit individuální odpovědnosti, (hodnocení situace pod dojmem „když to dělají všichni, je to správné“).

I přes jistou, okolím vnímanou homogennost násilného jednání skupiny jako celku, bývá míra aktivity i motivovanost jednotlivých aktérů, v té které fázi skupinové násilné interakce různá.

Míra aktivity člena skupiny je podmíněna zejména charakterem vykonávané činnosti (jaké jsou možnosti a schopnosti člena skupiny aktivně, je také schopnost uspokojovat jeho potřebu kladné odezvy, podílet se na činnosti nebo představuje kritérium jeho hodnot apod⁴.

II.2 KONFLIKT

---

⁴ ŠTENGL, P. *Divácké násilí*. Hradec Králové : Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, Bakalářská práce. 2007. s. 12

Hlediště sportovního stadionu je prostředí, kde se diskutuje a hodnotí, vyslovují se různé názory a postoje. Pokud někdo nesouhlasí, může vzniknout spor a ten pak následně přerůst v **konflikt**. Konflikt je vyjádření současného nároku dvou, na opačných stranách stojících zájemců o tutéž věc, ochotných o ni bojovat. Je to střetnutí dvou nebo vícerych, do určité míry se vylučujících, nebo protichůdných snah, sil, potřeb, zájmů, citů, hodnot nebo tendencí⁵. Může začínat jako konflikt dvou fanoušků nebo jednoho se skupinou a dále přerůst do konfliktů dvou nebo více znepřátelených skupin. Při konfliktu názorů bývají značné odlišnosti v pohledech, ze kterých je děj nazírán a hodnocen. Od toho se odvíjí další vystupňování konfliktu.

Do popředí se dostává vytvořený systém hodnot, který má souvislost i s názory. Jestliže je divákův názor citově a emocionálně zabarven, jedná se o divácký postoj. Některé postoje mohou dostat i formu předsudků, je to patrné zvláště u nekritických fanoušků nebo vlajkonošů. Jedná se o nepřátelský postoj vůči jedincům, kteří náleží k jiné skupině. Obecně platí, že každý předsudek je iracionální a má značnou míru afektu vyúsťujícího v odpor. A právě předsudky se mohou stát základem pro vznik konfliktu konfliktu⁶.

Psychologie vysvětluje konfliktní situaci jako zvláštní druh osobního styku mezi dvěma (popřípadě více) jedinci, v němž dochází ke střetu jejich představ, zájmů, postojů, cílů či hodnot.

Konfliktní situace odlišujeme:

- Ř intenzitou postojů účastníků situace vyplývajících z cílů, které účastníci interakce sledují. Výchozí postoje ovlivňují vnímání a jednání účastníků interakce,
- Ř počtem účastníků konfliktní interakce, jejich rolemi (např. aktivního účastníka, iniciátora konfliktu, role startéra oběti, osoby přihlížející apod.), jednáním, vztahy mezi nimi (vyrovnané, nevyrovnané, spolupráce, soutěžení, soupeření),
- Ř způsobem, jak své postoje účastníci prezentují a prostředky, které k dosažení cílů používají (především verbálně, nonverbálně, technické, psychologické, fyzická obrana),
- Ř podmínkami - zejména způsobem vzniku, délkou trvání, průběhem, následky (náhle, situačně vzniklý incident, následky projevující se jako tělesná, finanční,

⁵ Wikipedie. *Otevřená encyklopedie* [online], [citováno 1. ledna 2007]. Dostupný z <<http://www.cs.wikipedia.org/wiki/Konflikt>>.

⁶ SLEPIČKA, P. *Sportovní diváctví*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1990. s. 49

hmotná, emocionální újma).

Za problémové jedince (skupiny) považujeme ty, kteří svým jednáním ohrožují, či narušují veřejný pořádek, práva a oprávněné zájmy občanů, jejich majetek, zdraví a životy. Je obvykle iniciátorem vzniku konfliktní situace (incidentu)⁷.

Mezi nejčastěji uváděnými příčinami konfliktního jednání se objevují:

- ❖ potřeba prezentovat svoji moc, sílu, s cílem zastrašit, ublížit, pomstít se,
- ❖ snaha dosáhnout svého cíle všemi dostupnými prostředky a za každou cenu,
- ❖ snaha získat výhody, zisk (finanční, hmotný, sociální ocenění),
- ❖ přesvědčení, plnění norem skupiny, jejímž je jedinec členem,
- ❖ obrana vlastních práv, potřeb, zájmů (domnělých nebo i skutečných),
- ❖ pozitivní zkušenost s tímto způsobem jednání v mezilidských vztazích.

II.3 AGRESE

---

⁷ Incident je zvláštním typem konfliktní situace, která vzniká náhle, má výrazně konfrontační charakter, rychlý průběh. Iniciátor kalkuluje s momentem překvapení a svých cílů dosahuje převážně násilným způsobem (popř. hrozbou násilí).

Agrese je v psychologicko-sociologickém pojetí chování, které vědomě a se záměrem ubližuje, násilně omezuje svobodu a poškozuje jiné osoby nebo věci. Agrese, ať již fyzická či verbální, může vzniknout v afektu nebo se může jednat o agresi instrumentální (úmyslný faul při sportu)⁸.

Fotbalové fandění je sociologicky vzato, spojováno s utvářením specifických forem *sociální identity*. V případě agresivního výtržnického chování je zpravidla namířené proti veřejnému pořádku a vyjadřuje diváckou podporu „svému“ týmu a odpor vůči soupeřům, případně i ne vždy zcela exaktně uvědomovaný odpor proti mocenským silám⁹.

Agrese je počáteční technika, která je v některých situacích zcela přiměřená a každý člověk (i dospělý, psychicky vyvážený) ji někdy používá. Je to aktivní způsob vypořádání se s životními nesnázemi, který je do určité míry společensky schvalován. Agrese může mít různé formy: od hrubého násilí se záchvaty vzteku, výhrůžky gestikulací, slovy, mimikou, přes škádlení, slovní urážky až po jízlivost a jemnou ironii. Cílem je zastrašit druhého, zmocnit se objektu, odstranit ho, zajistit si společenské výhody.

Agrese primitivní a krátkodobá se projevuje bouřlivým odreagováním afektu, přičemž chybí schopnost náležitě si ujasnit rozsah, cíl a motivační souvislosti vlastní agrese. Agrese však může být i promyšlená a dlouhodobá. Zdrojem agrese v člověku může být nejen pudové jednání, ale i racionálně promyšlené, plánované jednání proti morálním zásadám. Takové jednání je pak složitěji motivované a nutno je posuzovat jinak než jednání pudové. Agrese je zabudována do celého způsobu našeho života. Slabost pro surové jednání, které nás vzrušuje, je jedním ze základních lidských instinktů¹⁰. Agrese je považována za hnací sílu lidského konání, vůli k moci a podstatnou složku úsilí o individualizaci jedince.

II.3.1 Divácká agrese

---

⁸ Wikipedie. *Otevřená encyklopedie* [online], [citováno 2. ledna 2009]. Dostupný z <<http://www.cs.wikipedia.org/wiki/Agrese>>.

⁹ SEKOT, A. *Kapitoly ze sportu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně. Fakulta sportovních studií, 2004. s. 135

¹⁰ ŠTENGL, P. *Divácké násilí*. Hradec Králové : Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, Bakalářská práce. 2007. s. 12

Divácká agrese se dělí na agresi vyvolanou emočním prožitkem vystupňovaným do afektu vzteku či strachu a agresi instrumentální, která nemá emocionální základ a je racionální - účelová. Jestliže jde o intenzivní vztek, pak divák nemá rozumovou kontrolu nad svým chováním. Okolní věci ztrácejí hodnotu a dochází k překračování norem, zákazů, postojů, k ničení věcí, napadání lidí v okolí. Jedná se o agresi, která se u diváka projeví v několika stupních.

První stupeň je nejmírnější, mluví se o zvládaném „vnitřním“ vzteku, který se téměř neprojevuje. Pokud není vztek vnitřně zvládnutý, projevy v chování jsou patrnější. V druhém stupni dochází k slovnímu napadání okolních lidí - nadávky, urážlivé výroky, skandování pokřiků. V dalším stupni dochází k rozbíjení předmětů, házení různých předmětů na plochu i po lidech, ničení zařízení stadionů. V posledním stupni jde o fyzické napadání druhých diváků, pořadatelů, ale i rozhodčích a sportovců.

V těchto projevech převažuje přímá agrese. Ta je v případě, že jde o útok na lidi. O nepřímé nebo přenesené agresi se hovoří při útoku fanoušků na prázdný autobus soupeře, auto rozhodčího nebo na věci, které s tím nemají nic společného - zařízení stadionu, dopravní prostředky, výlohy.

Jde-li například o střet nepřátelenských skupin fanoušků, které jsou v hledišti odděleny, a k útoku dojde až po zápase, jedná se o odloženou agresi¹¹.

II.3.2 Divácký dav

V davu mizí vědomá osobnost a city i myšlenky všech jednotek jsou zaměřeny stejným směrem. Tvoří se kolektivní duše, kdy členové skupiny cítí, myslí a jednají stejně. Nezáleží zde na způsobu jejich života, zaměstnání, povaze nebo inteligenci. G. Le Bon (1947) toto definování nazval psychologickým zákonem duševní jednoty davů. Větší počet psychologických vlastností je společný davům i osamocným jedincům, jiné naproti tomu lze nalézt jen u skupin. V kolektivní duši se stírají intelektuální schopnosti lidí a tím také jejich individualita. Člověk v mase jinak jedná, myslí a cítí, než když je sám, neboť duše masy se skládá z neodpovědných prvků, jež jsou všem jejím členům společné¹².

---

¹¹ŠTENGL, P. *Divácké násilí*. Hradec Králové : Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, Bakalářská práce. 2007. s. 14

¹² LE BON, G. *Psychologie davu*. 3. vyd. Praha: Samcovo knihkupectví, 1947. s. 31

Dav je přechodné shromáždění většího množství lidí v místech, dovolující bezprostřední kontakt a reagující na stejné podněty podobným nebo identickým způsobem. Lidé v davu jsou spojeni psychickou vazbou skládající se z podobných nebo identických emocí a pudů vyvolaných stejnými podněty.

Od davu jako shlukujících se jedinců je nutno odlišit publikum. Prostředí sportovních stadionů s sebou přináší i specifické znaky publika jako davu, který se na těchto stadionech vytváří. Publikum se liší především svými cíli. Utváří se z jedinců s více či méně přesnými záměry a očekáváním. Davové reakce sportovních diváků mohou vznikat buď v situaci ohrožení davu nebo jeho části (zřícení části hlediště), nebo v důsledku vlastního sportovního utkání a výsledku, který se odráží napětím v hledišti.

V prvním případě (ohrožení davu) jde z psychologického hlediska o paniku.

Základem hromadných panických reakcí je afekt strachu (zděšení), který způsobuje, že bývají následováni jedinci, kteří reagují nejdříve a jejichž jednání je trochu přijatelné a směřuje alespoň k zdánlivému vyřešení dané situace. Jedinec, který se nachází v takovém davu, nemá pocit závazku a povinnosti vůči ostatním, a prožívá tedy hrozící nebezpečí jako nebezpečí vlastní. Proto soubor takovýchto jedinců reaguje shodně, ale každý na vlastní pěst, ve smyslu vlastní sebezáchovy. Divák přestává přiměřeně reagovat, je pasivní a ztrácí sebedůvěru. Mezi diváky na tribunách se při společném prožívání, ať již ve formě úzkosti či vzteku, intenzita prožitku prohlubuje. Náznaky podobného chování se objevují na stadionech velmi často při pouhé tlačení.

Získané sociální chování je v těchto vypjatých situacích zcela utlumeno. V takových případech je rozhodující, co je součástí osobnosti a co si jedinec osvojil v předchozím vývoji. Krizové situace odhalují pravou tvář diváka, vztahy k sobě, druhým lidem i ke společnosti.

Kromě těchto panických reakcí diváků při stavu ohrožení jsou častější a důležitější divácké reakce, které vznikají jako ohlas na průběh vlastního sportovního boje. Mají různou intenzitu (přítlesk – bouřlivé ovace) a mnoho kvalitativních rozdílů, od pochvaly a obdivu k nesouhlasu, odmítání a nepřátelské agresi.

Ve své podstatě jsou sportovní divácké davové reakce přirozeným důsledkem sportovního boje a jsou jedním z hlavních důvodů, proč naplňují sportovní stadiony. Aktuální problém, spočívá v tom, že poměrně velmi často v davové situaci dosáhnou

divácké reakce takové kvality a úrovně, která se vůbec neslučuje se sportovní etikou a všeobecnými normami lidské morálky¹³.

III. HISTORIE

---

¹³ŠTENGL, P. *Divácké násilí*. Hradec Králové : Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, Bakalářská práce. 2007. s. 18

III.1 Historie fotbalového násilí

Násilí spojené se sportem není žádnou novinkou současnosti, natož posledního desetiletí. Fotbal je podobný míčové hře, kterou provozovali staří Aztékové. Strana, která prohrála byla většinou lynčována, dokonce i někdy zabita. Násilnosti se vázaly i na sportovní akce pořádané starými Řeky nebo Římány. Podobně i ve fotbalových dějinách můžeme sledovat násilnosti ještě v dobách, kdy fotbal spočíval v kopání nafouknutého prasečího měchýře. Na každé straně stály až stovky mužů převážně ze sousedících vesnic nebo měst a tímto způsobem řešili své spory (např. o územní nároky či osobní rozepře). Tento „sport“ byl doprovázen nezřízeným pitím alkoholu a vedl samozřejmě k řadě zranění a často i k smrtelným úrazům¹⁴. V mnoha případech se ze hry stával lítý boj.

Ve čtrnáctém století byla kopaná v zemi svého původu, Anglii, zakázána králem i církví, neboť při ní docházelo k příliš mnoha výtržnostem a rvačkám. Byl to Eduard III., který roku 1365 zakázal takovou formu fotbalu pod pohrůzkou zatčení. Hra se vyvíjela a dostala svou, dnes známou podobu (především vymezenou hrací plochu). To nijak neubralo na její agresivitě.

Fotbal byl od začátku zábavou převážně nižších vrstev společnosti. Na hrací ploše a mezi diváky kolem ní převládali málo vzdělaní zástupci nekvalifikovaných a dělnických profesí. Koncem 19. století dorazila kopaná do Čech. Problém byl ovšem v tom, že studenti pražských vysokých škol měli se svými pedagogy veliké potíže, pokud se této zábavě hodlali věnovat. Nebylo vhodné, aby se studen vysoké školy zabýval takovou agresivní a barbarskou hrou.

Počátky fotbalových výtržníků spadají do konce devatenáctého století. Samotné slovo hooligan vzniklo v Londýně dle irské imigrantské rodiny jménem Hooligan či Houlihan. Tato rodina byla proslulá svým nepřizpůsobivým chováním. Tehdejší výtržníci byli označováni jako rvači a označeni jako ti, kteří dělají výtržnosti na jednotlivých zápasech. Největší výtržnosti se odehrávaly a stále odehrávají převážně mezi rivaly ze

---

¹⁴ VANĚK, K. a kol. *Malá encyklopedie fotbalu*. Praha : Olympia, 1984, s. 103

stejného města nebo stejného regionu. V této době se středem zájmu hooligans stávali především hráči konkurenčního klubu a rozhodčí¹⁵.

V období mezi oběma válkami fotbal získal na serióznosti a násilí se objevovalo jen zřídka. Jen na krátkou dobu. Fenomén fotbalového násilí, jak jej známe dnes, se začal formovat v šedesátých letech dvacátého století, kdy se začaly množit nejružnější výstřednosti spojené s kopanou.

Vznikl nový sociální jev – fotbaloví hooligans . Od poloviny šedesátých let dvacátého století vzniká morální panika z chování mladých lidí, vyznačující se ve stále větší míře nárůstem agresivity, trestnou činností mladistvých a rasistickými tendencemi. V této době se začaly na fotbalových utkáních objevovat účelové koalice mladých mužů, převážně pocházejících z místních dělnických kolonií a předměstí. Obsadily část hlediště za brankami a postupně z tohoto svého teritoria vytlačily ostatní diváky. Pro mladé muže z těchto slabších sociálních tříd bylo důležitější stát se členem určité skupiny a účastnit se bitek s jinou skupinou, než sledovat utkání.

Stadion byl čím dál častěji identifikován jako místo, kde často a snadno dochází k nepokojnostem a rvačkám. Dokonce docházelo i k tomu, že diváci přicházeli v ochozech stadionu o život. V tomto období se také zintenzivňují projevy rasismu a xenofobie¹⁶.

Fotbaloví výtržníci byli zpočátku záležitostí čistě britskou, ještě spíše anglickou. Dodnes u lidí přetrvává přesvědčení, že největší rváči a násilníci mezi fotbalovými diváky jsou angličtí rowdies (rowdy – rváč, výtržník). Jedná se o synonymum ke slovu hooligan.

První, kdo se začal tímto problémem zabývat, byli britští vědci, kteří se začali fotbalovému násilí věnovat jako sociálnímu jevu a pokusili se vyložit jeho kořeny a souvislosti. K označení fotbalového násilí, výtržností, začali používat termín hooliganism. Jednalo se především o psychologické a sociologické výzkumy Iana Tailora, Johna Williamse a jiných. Centrem akademického výzkumu byl především Sir Norman Chester Centre for Football Research na Univerzitě Leicester. V Čechách se diváckým násilím jako první začal zabývat P. Slepíčka.

Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let se začaly výtržnosti spojené s fotbalem šířit z Anglie do dalších evropských zemí. Po vzoru svých anglických

---

¹⁵ Ministerstvo vnitra ČR. *Divácké násilí* [online], [cit. 10. ledna 2009] dostupný z <<http://mvr.cz/divacke/nasilí>>.

¹⁶ŠTENGL, P. *Divácké násilí*. Hradec Králové : Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, Bakalářská práce. 2007. s. 20

vrstevníků se do skupin výtržníků začínala formovat mládež v Německu nebo v Belgii. Tradiční zemí fotbalových násilností je Itálie, kde má tento jev ovšem poněkud odlišné kořeny. Z velké části je fotbalové násilí dané celkově temperamentnějším chováním¹⁷.

---

¹⁷ naposledy výtržnosti 2. února 2007 během ligového utkání Serie A mezi Catanií a Palermem, kde zemřel jeden policista

III.2 Fotbalové násilí u nás

Nejdříve, než začneme hovořit o projevech fotbalového násilí u nás je potřeba uvést výčet nejznámějších fotbalových fanouškovských klubů v České republice.

Fotbalový klub	Název holigans
Slavia Praha	<i>Slavia Forever</i> <i>Slavia Ultras</i> Slavia Red White Supporters <i>Slavia Red White Power</i> <i>Slavia GOS</i>
Sparta Praha	Ultra Sparta Sparta Forever
Viktorie Žižkov	Ultras Viktoria Ultra Kladno - družba
Bohemians Praha	Ultra Bohemians
FK Teplice	Ultras Teplice
FC Slovan Liberec	Death Boys Slovan Supra Unisono Ultras Slovan Liberec
FK Jablonec	GRF
Baník Ostrava	Baník Chachaři Baník Thordivision Soko Boys – družba Cheb Boys – družba Havířováci
FC Brno	Johny Kentus Gang Brno Zbrojováci Ultras Brno
Sigma Olomouc	Ultra Sigma Sigma-Ultras12

Některé kluby pravidelně využívají v bitkách holigans (družba) ze spřátelených klubů ze zahraničí a to převážně z **Polska**:

GKS Katowice
Górník Walbrzych¹⁸
Crasovia Kraków
KSZO Ostrowiec

ze **Slovenska**: Spartak Trnava
Slovan Bratislava
FC Košice

Nevýraznější nárůst fotbalových násilností u nás nastal až v 90. letech po změně politického režimu. To přineslo i zvýšení kriminality a snížení sociální kontroly v určitých

¹⁸ Také fanoušci tohoto klubu se zúčastnili bitky v Náchodě

oblastech každodenního života. Na stadionech se začalo objevovat množství mladých příznivců, často i příslušníků nebo sympatizantů hnutí skinheads, které tehdy zažívalo největší rozmach. Zvýšila se organizovanost v kotlích i frekvence návštěv zápasů „svého“ týmu na cizích hřištích. Ty přinášejí příležitosti ke střetu s fanoušky protivníka, množí se také incidenty mimo prostory stadionů a rovněž styl povzbuzování je vizuálně a akusticky působivější, často i vulgární nebo obsahující rasistické a xenofobní urážky. Na rostoucí agresivitu příznivců reagují i fotbalové kluby a policie zvýšením bezpečnostních opatření, což vyžaduje nemalé finanční částky. Hostující fanoušci jsou striktně odděleni od domácích¹⁹.

Nejznámějším případem v naší zemi byla cesta příznivců pražské Sparty do Banské Bystrice v roce 1985, při níž zdemolovali vlak (celková škoda přesáhla 0,5 mil. Kč) a průvodčí málem vyhodili oknem z jedoucího vozu. „... jejich chování značně překročilo společensky přijatelné normy a projevílo se vandalizmem a výtržnostmi“²⁰.

Tento incident se stal předlohou pro natočení filmu „Proč?“ (režie K. Smyczek). Případ přinesl větší pozornost problematice fotbalového násilí a pokusy o zvýšení bezpečnostních opatření na stadionech. V současné době se tématem diváckého násilí v České republice zabýval film *Non plus ultra* (režie Jakub Sluka, 2004) a v zahraničí (Anglie) film *Hooligans* (režie Lexi Alexandr, 2006).

Tato doba však přinesla i mimořádně tragické události. V roce 1988 při násilném střetu mezi příznivci plzeňského celku a pražské Sparty v prostorách plzeňského hlavního nádraží zemřela žena důchodového věku. Jeden ze spartánských chuligánů utíkal ze schodů, před policisty ze zásahové jednotky, strčil do staré paní, která na následky zranění zemřela²¹.

Další tragickou událostí byla brutální vražda cestujícího vlaku (vojáka základní služby), kterého za jízdy vyhodili, v roce 1994 při cestě z Prahy po slovní roztržce, příznivci brněnského klubu. Mladého vojáka, který byl ještě živý a bezmocně ležel v kolejišti, několik minut poté přešel projíždějící rychlík. Pachatelé byli dopadeni a po zásluze odsouzeni k dlouholetým trestům.

Na začátku jarního kola 2009 došlo k dvěma závažným incidentům. Dne 9. března 2009 došlo napadení revizora ve vlaku při cestě fanoušků Baníku Ostrava na zápas se

---

¹⁹ Situace v České republice, legislativa a zejména technický stav stadionů zatím nedovolují odstranění plotů a bariér ze stadionů. Výhledově se však s experimentálním ověřením takového modelu počítá

²⁰ SLEPIČKA, P. *Sportovní diváctví*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1990. s. 101

²¹ MAREŠ, M. a kol. *Fotbaloví chuligáni*. Brno: Barrister & Principál, 2004, s. 122

Slávií Praha. Revizor musel být odvezen do nemocnice, kde mu byla ošetřena drobná poranění. Fanoušek, který revizora napadl, byl zadržen a v krvi mu bylo naměřeno 1,6 promile alkoholu. Dne 16. března 2009 došlo na zápasu Sparta Praha – FC Brno, od dělobuchu, ke zranění třináctiletého podavače míčů a byla vykřikována rasistická hesla. Sparta Praha dostala peněžité trest 250.000,- Kč a na tři zápasy nesmí být v sektoru za brankami žádní diváci.

Avšak ani "slavná" cesta z Banské Bystrice a další tragické incidenty se nezrodily z ničeho - násilné střety za účasti stovek lidí mezi fanoušky a policií (v té době příslušníky SNB) byly charakteristické již na počátku osmdesátých let např. pro Baník Ostrava. Média o nich nesměla díky cenzuře informovat, diskreditovala by tím protěžovaný hornický region.

Tyto střety ještě neobsahovaly takovou brutalitu bez psychických zábran, která se vyskytla později. Především v první polovině devadesátých let. V této době fotbalové násilí, ve kterém se začaly ve velké míře objevovat prvky rasismu a nacismu, částečně ztratilo mediální atraktivitu (kromě protinárodnostních výpadů na zápasech federální ligy - plánované rozdělování společného státu).

Velké násilné střety, ještě nepřilíš ucelených skupin, provázely většinu utkání, řádění chuligánů na stadionech ještě neřešily speciální policejní jednotky, ale nově vznikající bezpečnostní agentury a dokonce na výpomoc vzatí vojáci v základní službě. Hajlování na stadionech se mnohdy odehrávalo v takové míře, která by dnes vedla k několikadennímu mediálnímu skandálu. Na oblecích a transparentech byly symboly, které by dnes přivodily okamžité zatčení²².

III.2.1 Gangy a policisté

---

²²ŠTENGL, P. *Divácké násilí*. Hradec Králové : Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, Bakalářská práce. 2007. s. 22

Ve druhé polovině devadesátých let se po západním vzoru vytvořily i stabilnější gangy s vlastními názvy, symbolikou, webovými stránkami apod. Velká část převzala i ultrapravicovou rétoriku, což neplatí doslovně. Vznikly i zcela apolitické či levicové gangy - což platí mj. právě pro Berserk při Bohemians Praha, z tohoto gangu pocházel i útočník na rozhodčího ze 17. května 2003. Přestože tomu neodpovídal ani jeho "dlouhovlasý vzhled", dala média celou událost do souvislosti s "nárůstem neonacismu na stadionech" (lidé pokládající se za neonacisty byli ovšem jen mezi soupeřícími spartánskými fandami při střetech, které v ten samý den propukly v pražských ulicích).

Většina gangů však již v roce 2003 není tím, čím byla ještě před dvěma až čtyřmi lety, kdy byl jejich počet a členská základna největší. Po dvou až tříletém tlaku (mnohdy nepřímým výběrovým prostředky, mezi něž patří i dlouhé výslechy) se bezpečnostnímu a justičnímu aparátu podařilo řadu vůdčích osob od násilné činnosti odradit. Stíhání za výtržnictví, propagaci hnutí směřujících k potlačení práv a svobod apod. nabralo značných obrátek.

V současnosti jsou někdejší "rowdies" z konce devadesátých let občas viděni na tribunách pro sezení (zcela mimo "kotel") se svými tří až čtyřletými potomky.

Ve vězení se ocitli pachatelé největších násilností, což následně oslabilo jejich gangy. Charakteristický byl např. zánik gangu Chachar Juniors při Baníku Ostrava poté, co se jeho vůdčí osobnosti podílely na házení kamení na vlak s fanoušky Olomouce, při němž byla kamenem zasažena do oka mladá žena. Neznamená to však, že by chuligánská scéna zcela zanikla. Toto se potvrzuje poslední dobou, kdy bitky mezi fanoušky nabývají na četnosti, organizovanosti, brutalitě. Napomáhají tomu také, nedostatečné tresty a hlavně zastaralé stadiony, na kterých jsou obtížné podmínky k zabezpečení bezpečnosti všech účastníků zápasu.

Pozitivní obrat nastal ve výcviku a výstroji policistů, podílejících se na bezpečnostních opatřeních. Nově vznikající Pořádkové jednotky (těžkooděnci) mají za sebou velký kus práce a mnoho úspěchů při potlačování diváckého násilí na stadionech i mimo nich²³.

VI. HOOLIGAN

---

²³ŠTENGL, P. *Divácké násilí*. Hradec Králové : Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, Bakalářská práce. 2007. s. 23

VI.1 Fanoušek vs. Hooligan

Důležité je odlišení fotbalových chuligánů od dalších osob, které sledují fotbalová utkání. V tomto kontextu je možné vymezit tři velké skupiny:

- fotbalové diváky;
- fotbalové fanoušky;
- fotbalové chuligány²⁴.

VI.1.1 Fotbalový divák

Je pouze pasivní pozorovatel a na utkání pohlíží neutrálně. Není zaměřen pouze jen na fotbal, rád sleduje i jiná sportovní klání, např. hokej nebo basketbal. Nenosí klubové motivy a ani se s klubem neztotožňuje. Není zaujatý, proto jeho hodnocení zápasu bývá převážně neutrální. Většinou sleduje utkání přes různá média jako je rozhlas či televize a přítomen na stadionu bývá jen velmi sporadicky. Utkání je pro něj totožné jako například návštěva v kině nebo sledování divadelního představení. Je to pro něj pouze zábava, odreagování od všedních starostí.

VI.1.2 Fotbalový fanoušek

Na rozdíl od fotbalového diváka je již fotbalový „fanda“ vázán k fotbalu prostřednictvím svého oblíbeného klubu. Tento fanoušek již není zcela neutrální. Daleko intenzivněji prožívá „fau“ na svého hráče a velmi bouřlivě na tuto situaci reaguje. Většinou pouze vulgárními nadávkami, které se snáší na hlavu fotbalového rozhodčího. Prožívá velmi intenzivně úspěchy a neúspěchy vlastního týmu. Fotbal je jeho hlavní zálibou. Fanoušek se identifikuje s klubem především replikami dresů, šálami v klubových barvách a jinými ozdobnými suvenýry s logem jeho oblíbeného klubu. Na zápas svého týmu se většinou těší celý týden dopředu. Tento fanda je schopen vydat nemalé finanční prostředky, aby viděl svůj tým, např. když hraje v zahraničí nějaký významný pohár (UEFA nebo Liga mistrů).

²⁴ MAREŠ, M. a kol. *Fotbaloví chuligáni*. Brno: Barrister & Principál, 2004, s. 10

Příznivci jednoho týmu se stávají skupinou s vlastní identitou a brání se proti těm, co ji narušují. Jedná se především o fanoušky soupeře. Pro fotbalového fanouška je již typické dělení na MY a ONI (fanoušci jiných klubů)²⁵. Fotbaloví fandové jsou po prohraném zápase svého oblíbeného klubu velmi často schopni ničit veřejný majetek. Snaží se ventilovat zklamání z prohraného zápasu „svých miláčků“ a většinou to odnáší hromadné dopravní prostředky, zastávky MHD či veřejné osvětlení.

Zde se můžeme setkat i s projevem rasismu. Velmi mnoho fanoušků často verbálním způsobem uráží protihráče černé pleti. V žádném případě se nejedná pouze o hooligans, ale o mnoho fotbalových fanoušků, kteří se nechají strhnout atmosférou zápasu. Na druhou stranu hooligans jsou schopni urážet takovýmto způsobem i vlastní hráče tmavé pleti, což se u fanoušků nestává.

VI.1.3 Fotbaloví chuligáni (Hooligans)

Slovo hooligans, které se dnes běžně používá k označení skupin fotbalových fanoušků, pro něž je společné a typické vyvolávání a páchaní výtržností různých stupňů intenzity, má svůj původ v angličtině. Pojem „hooligan“ pochází z Anglie, kde se také setkáváme s „chuligány“ poprvé. V překladu znamená totéž co „rowdy, Raufbold“ (neurvalec, výtržník, sprosták, syčák, uličník, rváč, násilník). Údajně se vztahuje ke jménu jedné dělnické rodiny irského původu, jejíž členové koncem 19. století táhli Londýnem, vyhledávající pitky a rvačky. Je nutno ale dodat, že o problémech s chuligány jsou zprávy už ze středověku ²⁶.

Fotbaloví hooligans se dají považovat za specifickou subkulturu. Subkultura je často definována prostředím, v němž je provozováno a tolerováno něco, co je většinou považováno za deviantní. Dochází k tomu, že je společností odmítána či odsuzována. Pokud není přímo považována za deviantní, tak minimálně veřejností je vnímána jako odlišná. Subkultura poskytuje prostor pro interakci, sdílení hodnot s podobně nepřizpůsobivými jedinci a pocit ochrany před případnými odsudky ze strany ostatních. Subkultura může usnadnit potřebu jedince někam patřit. Otázkou je, jestli se hooligan nedá považovat už za kontrakulturu²⁷.

²⁵ Slepíčka, P. *Sportovní diváctví*. Praha : Olympia, 1990, s. 25

²⁶ Ministerstvo vnitra ČR. *Divácké násilí* [online], [cit. 2. února 2009] dostupný z <<http://mvr.cz/divacke/nasilí>>.

²⁷ Kontrakulturu můžeme vymezit jako opoziční typ kultury, která se snaží nahradit kulturu dosavadní.

Fotbaloví výtržníci se sdružují do malých skupin. Tyto skupiny tvoří lidé, pro které je chuligánství hlavní náplní volného času a leckdy i životním stylem. Jejich primárním cílem je vyvolání bitky či konfliktu se zneprátelenými fanoušky. Děje se tak převážně dohodou, pomocí mobilních telefonů, kdy se obě strany domluví na místě a času duelu. Tento boj se v současné době většinou odehrává na odlehlých místech z důvodu obavy z policie. Boj mívá většinou svá přesně stanovená pravidla. V některých případech až ritualizovaná.

Rituály zaměřené na odlišení přátel od nepřátel tvoří podstatnou část chování hools. Ritualizované jsou také projevy agrese a násilné akce. Chování charakteristické pro hooligans zahrnuje nadávky fanouškům soupeře, výzvy k souboji. Mnozí hools předpokládají, že stejně jako oni sami, také fanoušci soupeřícího celku vyhledávají potíže a bitky.

Samotná příprava na utkání je pro hools velkým rituálem, cesta do hlediště, výzdoba kotle, oblečení v klubovém dresu.... Běžným rituálem je bitka mezi fanoušky – nejprve vzájemné napadání slovní, potom fyzické. Tyto bitky jsou v současné době domlouvány dopředu a to přes telefon nebo díky různým heslům na internetových stránkách a pro policii jsou tato místa rvaček velmi těžko zjištělná.

Na začátku utkání hools vyzvedávají před zraky kotle šály, které se podařilo ukořistit v bitkách před utkáním. Každá šála je oceněna radostným pokřikem. Šály jsou uvázány na bariéru a později – opět za radostného pokřiku hools – spáleny.

Tyto skupiny jsou velmi dobře organizovány a bývají velmi uzavřené. Hools mezi sebe nepustí každého. Většinou se velmi dobře znají. Často jednotlivé skupiny nesjednocuje pouze přízeň k vlastnímu klubu či nenávisť k ostatním skupinám nepřátelského týmu, ale často můžeme vypožorovat velmi podobné názory ať už politické, rasové či náboženské.

Jistou „nadstavbou“ fotbalového chuligánství je v některých případech jeho propojení s organizovaným zločinem (řada chuligánů se ostatně pohybuje v kriminálním podsvětí i díky individuální trestné činnosti bez vazby na fotbalové prostředí)²⁸. V současné době můžeme fotbalový chuligány potkat v řadách Dělnické strany, Národního odporu a tím pádem také v nejrůznějších střetech nejen s bezpečnostními složkami.

VI.1.3.1 Sociální struktura hooligans

²⁸ MAREŠ, M. a kol. *Fotbaloví chuligáni*. Brno: Barrister & Principál, 2004, s. 14

Důležitou stránkou je také stručné přiblížení sociální struktury, která je mezi hooligans. Mezi hools můžeme nalézt různorodé typy lidí. Často se v médiích a v různých knihách uvádí, že se jedná především o méně vzdělané lidi, které pocházející ze slabších sociálních vrstev, s nepříliš dobrým zaměstnáním nebo bez práce. Tito lidé vidí v chuligánství způsob trávení volného času, kterého mají na rozdíl od ostatních dost. Jinak řečeno „flákají se, nemají co na práci, proto se mezi sebou rvou“.

Tento názor zkusím vyvrátit. Tyto skupiny mají vlastní internetové stránky, přes které se domlouvají. Naznačuji, že se v tomto prostředí musí pohybovat mnoho lidí, kteří dokáží přinejmenším programovat v HTML a vyznají se v počítačovém vybavení. Internetové stránky hooligans bývají i v jiné jazykové verzi než pouze české a bývají na vynikající úrovni. Hooligans se sice historicky rekrutovali z dělnické třídy a nezaměstnaných, ovšem dnes mezi nimi najdeme zástupce takřka všech sociálních skupin včetně podnikatelů či učitelů.

Nejvíce českých chuligánů spadá do mladších věkových kategorií, řada z nich ještě nedosáhla zletilosti, jsou vidět nejen na zápasech, ale i na různých akcích a koncertech s extrémistickou tematikou. U těchto mladých lidí se dá tvrdit, že jim chuligánské aktivity krátí jejich volný čas.

Ve většině případů se jedná o jedince se slabším prospěchem, navštěvující mnohdy učňovské obory, někdy ještě základní školy. Mohou vyrůstat jak ve špatném sociálním prostředí, například v problémové rodině či na anonymních sídlištích, kde se jim nedostalo příležitostí k jejich plnému rozvoji, tak i v rodinách s dobrým zázemím. Přes den jsou u počítače nebo se ledabyly procházejí po ulicích v partách.

Co se týče vzdělání, i tady existují výjimky, kterých je ale málo. U dospělých - starších hools je to už jiné. To, že by představovali příslušníky nižších tříd, už nelze říct. Mnoho z nich je zařazeno ve středních a někteří i ve vyšších sociálních vrstvách. Chuligánů, kteří dokončili střední, ale i vysokou školu, není málo, stejně jako těch, co pracují na lépe placených postech. I chuligáni zakládají rodiny, přestože ještě třeba nevychovávali děti.

K nejzajímavějším osobám chuligánského gangu je vůdce. On rozhoduje, další fungování celé skupiny, jak bude silná a pevná, jak obstojí v konkurenci. Vůdce musí být nejen sjednotitel, ale i respektovaná osoba, kterou všichni členové skupiny uznávají a věří

jí. Jedná se o jedince, který s ostatními dobře vychází, inteligencí převyšuje většinu členů gangu, nemusí však nad nimi přímo vyčnívat. Umí zachovat klid, dobře se vyjadřuje, dobře reaguje na složité situace. Pozice je přirozená, nikoli vynucená. Roli vůdce nezneužívá, nedává svoje postavení příliš najevo, a proto si ho ostatní váží. V některých případech může být ve skupině i více vůdců, kteří se navzájem zastupují. Tady ovšem vzniká nebezpečí rivality a poté vznik nějaké odnože. Platí, že skupina bez vůdce dlouho nevydrží. Ztělesňuje jednotící prvek, který všichni uznávají, následují a podle něj se i řídí.

Vůdcem bývají ve skupinách ti nejstarší a nejzkušenější. Rozvaha vůdce může často skupinu zachránit před rozpadem. Ve velkých skupinách musí vůdce usměřňovat ty mladší, kteří v něm často spatřují svůj vzor. Mladší jedinci mohou pro skupinu představovat nejen posílení, ale i hrozbu. Jejich neuvážené chování a neschopnost osvojit si daná pravidla může skupinu značně oslabit. Právě proto je tady osoba vůdce, která dá mladým směr a naučí je jisté poslušnosti. Musíme zmínit i to, že se vůdce neuchyluje k násilnému řešení, zatímco jiní by to – být na jeho místě – už asi dávno udělali. Vůdce ani často nemusí zvyšovat hlas, aby se vyhrocená situace uklidnila. Neměli bychom si jej ale představovat jako rázného a tvrdého člověka s radikálními postoji, neboť právě on se zdá být tím nejrozumnějším ve skupině, stejně tak bychom ale neměli přeceňovat jeho schopnosti²⁹.

Shrme-li výše uvedené informace, tak fanoušci zapojení do diváckého násilí se většinou rekrutují z deprivovaných sociálních skupin, často se jedná o nedospělé. Jednotlivé skupiny jsou však vedeny osobami staršími (20-30 let). V tom se čeští "hooligans" odlišují od britských či nizozemských, kde se většinou jedná o reprezentanty střední třídy i středního věku (nad 25 let). Naopak obdobnou sociální a věkovou strukturu se vyznačují podobné skupiny v Německu. Skladba chuligánských gangů je tedy značně různorodá, nedostatečný počet studií, které by se českému chuligánství věnovaly, nám zatím neumožňuje jasně definovat, jací lidé se v nich přesně nacházejí³⁰.

Dále je třeba poznamenat, že chuligánství není spojeno pouze s fotbalem, ale je to záležitost i jiných sportů. Můžeme se s tímto fenoménem setkat v hojné míře třeba na zápasech rugby nebo už dokonce i na kriketu. V Čechách jsou časté násilnosti na hokejových utkáních. V malé míře se s projevy hooligans můžeme setkat i u házené a dokonce je znám případ, kdy došlo k výtržnostem v souvislosti s vodním pólem.

---

²⁹ŠTENGL, P. *Divácké násilí*. Hradec Králové : Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, Bakalářská práce. 2007. s. 29

³⁰ Wikipedia [online], [cit. 25. března 2007] dostupný z <<http://www.cs.wikipedia.org/wiki/Hooligans>>.

VI.1.3.2 Projevy rasismu fotbalových hooligans

„Rasismus ve fotbale je problémem celé Evropy a jedním z důležitých faktorů fotbalového násilí“³¹. Největší rozmach nadávek s projevem rasismu spadá v Británii do sedmdesátých a osmdesátých let 20. století, kdy do ligy začali přicházet hráči z celého světa. Projevy rasismu byly např. pokřiky, které napodobovaly opičí skřeky a byly adresovány fotbalistům tmavé pleti. Nejznámějším příkladem se stal debut fotbalisty Liverpoolu Johna Barnese v sezóně 1986/87, kdy při utkání v Evertonu vhodili diváci na hrací plochu banány a dokonce živou opici.

V České republice se obdobné věci začaly objevovat po roce 1990, kdy také do naší ligy zamířili někteří fotbalisté tmavé pleti. Kromě ponižujícího bučení, které mezi fotbalové fanoušky rozšířili příznivci Sparty, a které českým klubům vyneslo nejednu pokutu od Evropské fotbalové unie (UEFA). Jako příklad lze uvést příchod fotbalisty Kenedy Chihuriho ze Zimbabwe, který musel snášet posměšky a ponižování téměř při každém utkání. Vrcholem rasismu bylo chování fanoušků Sparty, kteří během utkání na Viktorii Žižkov za společného pokřiku, „banán patří opici“, naházeli na fotbalový trávník banány.

Projevy rasismu mezi tzv. fanoušky probíhají všude na světě podle obdobných schémat. Např. v Anglii slouží za oběť tým Tottenhamu, v Česku patří přízvisko „židovská“ již tradičně pražské Slavii a někdy ostravskému Baníku. Zatímco příznivci a hráči Slavie jsou adresáty pokřiku „Jude Slavie“, na zesměšnění ostravského Baníku si spart'anskí hooligans připravili celý popěvek „Vy jste špína naší ligy – Vy jste přece polský žid“³².

Základy pro xenofobní až rasistické postoje fotbalových fanoušků vznikají identifikací s jednou z mnoha skupin (rozlišujících se mj. také barevně) a důsledným vymezením vůči skupinám ostatním. Jinak řečeno, svět fotbalového diváctví utvářený na základě příslušnosti k určité jasně vymezené skupině a soupeření až nepřátelství s ostatními, poskytuje ideální podmínky lidem se sklony k intoleranci a rasismu. Jedná se převážně o hnutí skinheads. Svět fotbalových fanoušků přitahuje extrémní pravici také z dalších důvodů. Vyhovuje jí pro svou „uniformnost“ – klubové dresy, šály a další

³¹ CARNIBELLA, G. a kol. *Football Violence and Hooliganism in Europe* [online], [cit. 10. února 2009] dostupný z <<http://www.mvcr.cz/extremis/engl-extrem/report.html>>.

³² Také proto, že baníkovští hools mají družbu s OKS Katowice

symboly jsou svého druhu uniformou. Neonacistickým způsobům propagace svědčí stádnost fotbalových fanoušků a skandování hesel jako nejběžnější způsob vyjádření názoru. O promíchání obou scén – skinheads a hooligans – svědčí také škála hodnot vyjadřovaných pokřiky a skandováním v průběhu utkání. K podstatným znakům krajně pravicové, neonacistické ideologie patří odpor k cizincům, Romům, lidem tmavé pleti, Židům, homosexuálům, narkomanům apod. A velmi podobné vyznávání hodnot můžeme pozorovat v projevech fotbalových hooligans. Není výjimkou, kdy jsou příznivci fotbalových klubů členy radikální strany (Národní odpor, Dělnická strana) nebo jiných podezřelých skupin.

Nenajdeme snad jediné utkání, kterého se účastní kluby jako Brno či Sparta Praha, aby v něm nezazněl pokřik „Sparta, Sparta – buzerantů parta“ nebo „Brno, Brno – buzerantů plno.“

Do další kategorie spadají již zmiňované antisemitské pokřiky a popěvky. Hooligans si však také nenechají ujít příležitost vyjádřit se k domácí i zahraniční politice. Příkladem může být období útoku NATO proti Srbsku, kdy bylo možné z hrdel slávistických hools slyšet bojovné a obdivné: „Ju-go-slávia, Jugoslávia.“

Je však třeba připomenout, že řada zdánlivě „politických“ projevů může být primárně míněna ze strany chuligánů spíše jako provokace než jako vyjádření skutečného předloženého světonázoru. Často se zde projevuje obdiv ve válečných zločincích, či vrazích. (to se týká např. hajlování, skandování hesel číslice „osm osm osmdesát osm“ v osmdesáté osmé minutě, což je vázáno na osmé písmeno v abecedě „H“ a jedná se tedy o zašifrovaný pozdrav Heil Hitler či vykřikování jména Usámy bin Ládina po atentátech z 11. září 2001 apod.)³³

Spartaňští fans v dobách největší slávy vraha Winkelbauera skandovali obdivné „Winkelbauer, Winkelbauer – hop, hop, hop“. Tyto projevy bývají většinou laděny humorně a hooligans se často za tato skandování ostrou kritikou baví. V konečné podobě je to pro ně vlastně mediální zviditelnění.

VI.1.3.3 Příklady rasismu na stadionech v Evropě a v ČR

2002

³³MAREŠ, M. a kol. *Fotbaloví chuligáni*. Brno: Barrister & Principál, 2004, s. 143

- * nizozemský klub Eindhoven musel zaplatit pokutu 15 tisíc liber za rasistické pokřiky fanoušků
- * při zářijovém zápase Ligy mistrů mezi Eindhovinem a Arsenalem házeli domácí fanoušci lahve a kamínky na soupeřova útočníka Thierryho Henryho; klub dostal pokutu v přepočtu 600 tisíc korun
- * zápas Sparty se Spartakem Moskva skončilo pro Spartu pokutou 1,24 milionu korun za rasistické projevy diváků

2004

- * Sparta zaplatila 39 500 eur za rasistické projevy svých fanoušků při utkání Ligy mistrů s Lyonem; původní částka byla 33 tisíc eur, zvýšila se po odvolání Sparty
- * anglický fanoušek Jason Perryman během zápasu rasisticky urážel v Blackburnu útočníka Birminghamu Dwighta Yorkea; musel zaplatit pokutu tisíc liber a pět let nesmí na stadion
- * v přípravném utkání Španělsko - Anglie pokřikovali domácí fanoušci rasistickými urážkami na anglické hráče tmavé pleti; událost řešili i nejvyšší britští politici
- * během zářijového zápasu Sparta České Budějovice vyvěšovali fanoušci na stadionu transparenty s antisemitskými hesly
- *před zápasem FC Olympique Lyon a AC Sparta napadla skupina šesti fanoušků Sparty občana Francie tmavé pleti

2005

- * na zápase pařížského klubu St. Germain s Lensem fanoušci vyvěsili transparent "Pojďme do toho, bílí!", každý kontakt hráče černé pleti s míčem doprovázeli hlasitým bučením
- * pražská Sparta dostala pokutu 32 tisíc eur (960 tisíc korun) za rasistické projevy fanoušků; dále UEFA uzavřela Spartě část hlediště v dalším zápase Ligy mistrů proti Arsenalu, Sparta se odvolala
- * rumunská Steaua Bukurešť se v září stala prvním týmem, který byl za rasistické chování fanoušků v zápase předkola Ligy mistrů proti irského Shelbournu "vykázán" ze svého

stadionu; další utkání na domácím poli v evropských pohárech musela Steaua odehrát na cizím stadionu

V poslední době se v České republice takové masové projevy rasismu na stadionech už tolik nevyskytují³⁴. S tímto nešvarem se setkáváme spíše při cestách na fotbalová utkání, kdy při zastávkách vlaků hajlují z oken³⁵.

VI.4 Podíl alkoholu na vzniku a vývoji fotbalového násilí

Při řešení problému diváckého násilí, nelze opomenout vliv alkoholu na chování fanoušků. Alkohol je považován za důležitý faktor ve vzniku diváckých výtržností. Tento názor je proto, že drtivá většina policíí předvedených výtržníků je pod vlivem alkoholu. Také novináři často označují hooligans za neustále opilé jedince, kteří se chtějí jen „porvat“. V mnoha případech se uvádí, že téměř každý z přistižených násilníků byl prokazatelně pod vlivem alkoholu. To bývá většinou pravda, ale stejně tak bývá pod vlivem alkoholu velké množství dalších osob na stadionech a ty se nervou ani nevyhledávají problémy. Konzumace alkoholu, hlavně piva, prostě patří k běžným způsobům fotbalového diváka. Vliv konzumace alkoholu na vzniku diváckých násilností bývá někdy přeceňován.

---

³⁴ Je to dáno i hrozbou vysokých trestů ze strany ČMFS a náhradními utkáními, která jsou hraná bez diváků

³⁵ Posledním příkladem je cesta ostravských fanoušků dne 9. března 2009, kdy bylo zaznamenáno hajlování polských fanoušků Baníku Ostrava na vlakovém nádraží v České Třebové

Fanoušci, kteří se zapojují do násilností, volí agresivní způsoby chování, ať už jsou pod vlivem alkoholu, či nikoli. Bitky jsou ve velké míře domluveny mnoho dní dopředu a místa jsou pečlivě vybírána. Subkultura fotbalových hooligans obsahuje agresivitu sama o sobě, agrese patří k běžným způsobům. Alkohol ji může umocňovat či podporovat. I když mezi první, z opatření přijatých jako prevence vzniku diváckých násilností, byl právě zákaz konzumace alkoholu v hledišti a také zákaz vstupu podnapilých osob. Šlo o eliminaci jistého rizikového faktoru. Na druhou stranu je třeba dodat, že tímto aktem nedošlo k nějakému výraznějšímu snížení výtržnosti na stadionech nebo mimo nich³⁶. Navíc si nemyslím, že by se v poslední době zákaz prodeje alkoholu zvláště dodržoval (zápasy nižších fotbalových soutěží). A tzv. „fotbaloví fanoušci“ často na stadiony přijíždějí už opilí, neboť se alkoholem posilní již během cesty na sportovní utkání.

VI.5 Media a hooligans

Je nepochybné, že média hrají důležitou úlohu v pohledu veřejnosti na hooligans. Největší problém jsou senzacechtivé články bulvárního a často i velmi renomovaného tisku. Média působí jako dalekohled – násilnosti jsou často zvětšovány a také jsou to často média, kdo působí na páčání dalších násilností a vyvolávají často paniku u veřejnosti. Jako jeden z mnoha příkladů, kdy média ovlivnila chování fanoušků, můžeme uvést příklad z Anglie. Fanoušek Londýnského klubu Chelsea stanul před soudem proto, že byla u něho nalezena zbraň. Jako obhajobu před soudem uvedl, že se ozbrojil proto, neboť si v místních novinách přečetl, že fanoušci konkurenčního klubu jsou připraveni vyvolávat nepokoje.

---

³⁶ v letošním roce 9. března 2009 se o to poprvé úspěšně pokusili pořadatelé utkání Slavie-Baník Ostrava, kdy byl na stadionu zakázán prodej alkoholu a lístky byly prodávány pouze na jméno. Na druhou stranu ostravští fanoušci se alkoholem řádně posilili během cesty z Ostravy

Dalším příkladem může být světový šampionát v kopané, který se konal roku 1990 v Itálii. Anglické noviny otiskovaly články, že v Itálii bude docházet k výtržnostem anglických fanoušků. Noviny otiskly i několik rozhovorů s anglickými hooligans, kteří se oháněli větami typu: „V Itálii poteče krev“, „bude to krvavá lázeň“ atp. Na to samozřejmě reagovali domácí fandové, kteří neměli s hooligans nic společného tím způsobem, že se začali ozbrojovat noži a jinými zbraněmi, aby se ochránili. Média tedy mají často i svůj podíl na výtržnostech, jelikož svým způsobem působí jako stimulace na chování fotbalových výtržníků. Velmi často se stává, že televizní reportéři (převážně komerčních televizí) udělají nepochopitelné věc jen proto, aby se jejich reportáž dostala do hlavního zpravodajství (povzbuzuje fanoušky k hajlování, provokují je proti sobě, když se nic neděje, tak jsou ochotni i za nějaké provokace zaplatit).

Je nevyvratitelné, že samotní hooligans často vítají svou publicitu v tisku nebo jiných médiích, jelikož se tímto zviditelňují před ostatními skupinami.

VI. Legislativní rámec a prevence

VI.1 Mezinárodní právo

Základním právním dokumentům v oblasti diváckého násilí z hlediska mezinárodního práva patří Radou Evropy vypracovaná Evropská úmluva k diváckému násilí a nevhodnému chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech (ETS č. 20), přijatá ve Štrasburku v roce 1985 jako součást smluvního základu Rady Evropy.

Úmluva na základě svého článku 13 odst. 1 vstoupila v platnost dnem 1. listopadu 1985, pro Českou republiku stala závaznou 1. června 1995. Hlavní úlohou smlouvy je

prevence před násilným či nevhodným chováním páchaným převážně fandou kopané a nejen fanoušky.

Smlouva se nevztahuje jen na fotbal, ale i na ostatní sportovní události. Dle konvence je důležitá úzká spolupráce mezi jednotlivými stranami. Podstatný je také závazek k předávání důležitých informací mezi policejními složkami jednotlivých států.

K dalším významným dokumentům pro tuto oblast patří:

Texty přijaté Výborem ministrů Rady Evropy

- Doporučení Výboru ministrů č. R (84) 8 členským zemím o omezení diváckého násilí při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech
- Doporučení Výboru ministrů REC (2001)6 členským zemím o prevenci Rasismu, xenofobie a rasové nesnášenlivosti ve sportu

Texty přijaté Parlamentním shromážděním Rady Evropy

- Doporučení 1434 (1991) o násilí na fotbalových utkáních

Texty přijaté Stálým výborem

- Doporučení č. 1/87 o prodeji a konzumaci alkoholických nápojů
- Doporučení č. 2/87 prohlídkách diváckého davu
- Doporučení č. 3/87 o policejní spolupráci
- Doporučení č. 1/88 o využití tzv. policejních spotterů
- Doporučení č. 2/88 o přípravě na klíčová utkání
- Doporučení č. 1/89 o pokynech k prodeji vstupenek
- Doporučení č. 1/90 o identifikaci a nakládání s výtržníky
- Doporučení č. 2/91 s mezinárodní policejní spoluprací při mezinárodních fotbalových utkání a orgány státní správy
- Prohlášení 1/97 o užívání nediskriminujících výrazů

Česká republika se zavázala, že bude plnit závazky a plynoucí z těchto doporučení. Postupně, i když s obtížemi se tato doporučení začínají uplatňovat i v České republice.

Dále je nutné se zmínit o Usnesení Rady EU (2002/C 22/01) ve znění novely Evropské rady č. 2006/C-322/01 a příručce s doporučeními pro mezinárodní policejní spolupráci a opatřeními pro předcházení násilí a výtržností a boji proti nim v souvislosti

s fotbalovými zápasy mezinárodního rozměru, které se týká alespoň jednoho členského státu. Jde o nezávazný dokument. Najdeme v něm doporučení pro přípravu policie na zápas či spolupráci policie s pořadatelskou službou, médií atd.

VI.2 Legislativa v České republice

Česká republika průběžně obnovuje usnesení, směrnice, rozhodnutí a doporučení Rady Evropy a Rady Evropské unie, vztahující se k uvedené problematice.

Jako praktický příklad lze uvést zřízení Národního informačního fotbalového bodu (NFIP) na Policejním prezidiu ČR. NFIP byl zřízen na základě rozhodnutí Rady EU ze dne 25. dubna 2002, který zabezpečuje přímou spolupráci se zahraničními policejními sbory při přípravě a během mezinárodních utkání.

Ministerstvo vnitra je rovněž představitelem České republiky ve Stálém výboru Evropské úmluvy k diváckému násilí a nevhodnému chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech, který je zřízen při Radě Evropy. Koncem roku 2004 ČR hostila hodnotící misi Rady Evropy. Mise se zaměřila na zhodnocení, jak ČR, jakožto signatářský stát úmluvy, plní jednotlivé články úmluvy.

V České republice je založena jako vládní orgán Koordinační komise k problematice diváckého násilí a nevhodného chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech. Koordinační komise byla zřízena při Ministerstvu vnitra v roce 1996 na základě usnesení vlády ČR ze dne 11. ledna 1995 č. 27, kterým současně ČR přistoupila ke zmiňované úmluvě Rady Evropy. Na jednání komise spolupracují zástupci Ministerstva vnitra, Policie ČR, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Svazu měst a obcí, Českomoravského fotbalového svazu a Českého svazu ledního hokeje.

VI.3 Připravenost Policie ČR

Z obecně závazných právních předpisů i z dohody a Závazného pokynu policejního prezidenta vyplývá, že policie, dále i obecní policie, má dostatečná oprávnění a nástroje k vlastní činnosti při prevenci diváckého násilí a odhalování a stíhání trestných činů s ním spojených.

Úkoly příslušníků Policie ČR na problému diváckého násilí jsou upraveny závazným pokynem policejního prezidenta č. 100/2002.

Na základě čl. 16 výše zmíněného pokynu se policie dohodne s dostatečným časovým předstihem se zástupci sportovního klubu, popřípadě s přízvaným zástupcem obecního (městského, místního) úřadu, termín společného jednání. Na tomto jednání vytipují rizikové sportovní utkání, při kterém by mohlo dojít k narušení veřejného pořádku, a na základě vyhodnocení míry rizikovosti dohodnou další společný postup.

Na základě čl. 19 se provádí klasifikace jednotlivých fotbalových utkání z hlediska možného výskytu diváckého násilí. Stanoveny jsou tři kategorie utkání:

- **kategorie A** - nepředpokládají se potíže - poklidní bezkonfliktní fanoušci
- **kategorie B** - mírná možnost potíží - mírně rizikovní fanoušci, určitá možnost konfrontace nebo výtržností, zejména ve vztahu k alkoholu
- **kategorie C** - možné riziko potíží - výtržníci vyhledávající násilí nebo organizátoři násilí.

Policie ČR dále spolupůsobí při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, které jí ukládají příslušné orgány obcí za podmínek stanovených zvláštními předpisy.

Podle § 103 zákona o obcích může starosta obce požadovat po Policii ČR spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku.

Obdobně podle § 72 odst. 5 zákona o hlavním městě Praze je primátor hlavního města Prahy oprávněn požádat Policii ČR o spolupráci při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Policie ČR republiky je povinna požadovanou spolupráci poskytnout, pokud jí v tom nebrání jiné zákony.

VI.3.1 Spolupráce Policie ČR s Českomoravským fotbalovým svazem

Policie ČR - Policejní prezidium ČR a Českomoravský fotbalový svaz (ČMFS) uzavřely v roce 1995 dohodu, kterou nahradila nová dohoda ze dne 16. února 2009. Tato dohoda vymezuje některé zásady formy činnosti a spolupráce při konání mezinárodních fotbalových utkání a utkání v rámci svazu. Dohoda upravuje zejména spolupráci policie a svazu, požadavky na stavebně technické vybavení stadionů první fotbalové ligy a druhé fotbalové ligy a na zajištění bezpečnostních standardů, spolupráci pořadatelských služeb klubů a policie, výcvik a činnost pořadatelské služby klubů a společné mediální politiky.

ČMFS má z této dohody např. tyto povinnosti:

- vyčlenit vhodné prostory a související zázemí pro orgány činné v trestním řízení nebo pro správní orgány (mobilní trest), dále potom prostory pro osoby omezené na osobní svobodě pořadatelskou službou a tyto prostory vybaví sociálním zařízením
- vymezit parkovací místa pro příjezd zasahující jednotky policie a zajistit jim vstupy na stadion, zejména do jeho rizikových částí (sektory vlajkonošů)
- v případě přítomnosti policie na stadionu, kterou si vyžádá vlastník sportovního zařízení, vyčlenit pro policejní jednotku místnost se sociálním zázemím
- vybudovat do řídicí místnosti s odpovídajícím výhledem na divácké sektory stadionu pro štáb velitele opatření a bezpečnostního pracovníka fotbalového klubu; tyto prostory vybavit monitory pro záznam a vyhodnocování kamerového systému s výstupem zpracovaného materiálu pro další činnost orgánů činných v trestním řízení a technickým zařízením umožňujícím využití místního rozhlasového zařízení k přímému oslovení přítomných diváků, a to všech nebo jen v určitých prostorách
- infrastruktura stadionu musí být taková, aby v případě potřeby došlo k účinnému oddělení fanoušků obou klubů jak u vstupů, tak na samotném stadionu; při použití pevných překážek zabezpečit jejich odolnost proti tlaku
- zavést bezpečnostní kamerový systém k monitorování a záznamu všech diváckých sektorů a jeho napojení do řídicí místnosti s možností jeho ovládnutí z těchto prostor tak, aby kamery umožňovaly záznam všech incidentů a určení jejich původců,
- mít v prostorách fotbalového stadionu lékařskou stanici první pomoci s dostatečným zdravotnickým vybavením, není-li první pomoc na stadionu zajišťována vozidly zdravotnické služby³⁷

Povinnosti policie jsou v dohodě stanoveny na základě zákona o Policii ČR č. 273/2008 Sb. Policie zajistí při utkání první fotbalové ligy, ve výjimečných případech i druhé fotbalové ligy účast policisty - pozorovatele (tzv. spottera). Když policie při policejním opatření zjistí a dopadne pachatele přestupku či trestného činu, poskytne

---

³⁷Dohoda mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií České republiky, Čl. 3 Činnost svazu a fotbalových klubů

ČMFS, fotbalovým klubům nebo oddílům podklady pro uplatnění majetkových a jiných náhrad škod u příslušných orgánů vůči těmto osobám.

Tato dohoda je pro ČMFS a Policii ČR zlomová. Převážně v tom, že Policie ČR nenahrazuje práci pořadatelské služby³⁸ a na stadion vstupuje jen v případech, kdy pořadatelská služba nestačí na obnovení veřejného pořádku a vlastníci stadionu si ji vyžádá. Zárok bude muset majitel klubu zaplatit.

VI.3.2 Pořádkové síly Policie ČR

Policie ČR musela na nový druh násilí (rvačky na demonstracích, demolování obchodů, restaurací, divácké násilí) reagovat. Po menších střetech mezi násilníky a policisty vedení Policie ČR zjistilo, že výcvik pořádkových policistů na tento druh trestné činnosti a na úkoly, které policii čekají v budoucnu, nestačí a je nutné speciálně vycvičit policisty, kteří budou při takových akcích zakročovat. Proto byla v červenci roku 1995 v Praze po vzoru západních zemí založena Stálá pořádková jednotka (SPJ). V roce 2003 byl název pozměněn na Speciální pořádkovou jednotku. V době, kdy tento útvar vznikl, byly jak podmínky pro jeho činnost, tak i prostředky, se kterými jednotka disponovala, velmi nedokonalé. I přes tyto překážky se za krátkou dobu podařilo zformovat útvar, kde koncepce a rozsah výcviku postupně vytvořil novou speciální policejní složku, která si byla schopna poradit i s náročnými úkoly při velkých akcích.

SPJ v současné době snese nejen z hlediska úrovně výcviku, ale i vybavenosti, srovnání s obdobnými útvary kdekoliv na světě. Ve vybavení, i přes značný nedostatek peněz, mnohdy i obdobné útvary (např. Polsko, Rumunsko, Maďarsko) předčí. Aby mohla řádně plnit úkoly, je vybavena speciální výstrojí, výzbrojí a technikou. Disponuje například novými samopaly a vrhači speciálních granátů, protiúderovými komplety. Z těžké techniky obrněnými transportéry, stříkači a upravenými auty pro přepravu. Plnění úkolů příslušníků SPJ je podmíněno speciálním výcvikem, který je zaměřen na fyzickou a psychickou odolnost policistů, policejní taktiku a velitelskou činnost³⁹. Koncepce pořádkových jednotek se dále rozšířila a jednotky byly postupně zakládány při Krajských správách PČR.

³⁸Toto bylo v minulosti hodně zneužíváno a bráno za samozřejmé, když je Policie placena z daní občanů

³⁹v poslední době se stává, že jsou policisté místo výcviku zařazováni do pěších hlídek, aby nahradili chybějící stav policistů v obchůzkové službě

Jednou z významných akcí pro pořádkové jednotky bylo zajištění bezpečnostních opatření při konání Mezinárodního měnového fondu v roce 2000, kdy byli příslušníci těchto jednotek nasazeni do úseků a míst strategického významu. Zde se také poprvé dostali do kontaktu s demonstranty (př.: Uzávěra Nuselského mostu, Lumírova ulice). Dále se tyto jednotky podílely na zajištění bezpečnostních opatření v rámci konání summitu NATO a MS v ledním hokeji 2004⁴⁰. V letošním roce 2009 se příslušníci krajských pořádkových jednotek podíleli na zajišťování veřejného pořádku v Liberci na MS v klasickém lyžování a dále se podílejí na ochraně veřejného pořádku na akcích související s předsednictvím České republiky Evropské unii.

VI.4 Policie ČR a prevence diváckého násilí

Doporučením stálého výboru Rady Evropy č. 1/2003 o úloze sociálních a výchovných opatření v prevenci násilí a při sportovních utkáních je signatářům Úmluvy (tedy i ČR) doporučováno:

- přijmout preventivní sociální a výchovná opatření pro zlepšení práce s fanoušky
- vytvořit zásady práce s fanoušky, založit informační centra pro fanoušky
- motivovat sportovní kluby, aby navazovaly užší vztahy se svými fanoušky, podporovaly zakládání oficiálních fanklubů a umožňovaly jim stát se nedílnou součástí života fotbalového celku
- zvýšit povědomí klubů k úloze, kterou mohou hrát ve svém sociálním

---

⁴⁰ŠTENGL, P. *Divácké násilí*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, Bakalářská práce. 2007. s. 41

prostředí⁴¹

Cílem Ministerstva vnitra je zapojit co možná nejvíce relevantních subjektů do řešení problematiky diváckého násilí. Klíčové je pak zejména zapojení jednotlivých měst a obcí. V této souvislosti Ministerstvo vnitra připravilo návrh obecně závazné vyhlášky obce, upravující podmínky pro pořádání a průběh veřejnosti přístupných sportovních podniků.

Ministerstvo vnitra v roce 2004 podpořilo sociálně preventivní projekt s názvem **„Pozitivní fandovství“** zaměřený na mladé fotbalové příznivce ve věku 10 – 20 let s cílem vytvořit seskupení mladých fotbalových fanoušků na principu pozitivního fandovství a zamezení jejich infiltrace do chuligánských skupin.

Projekt zahrnuje systémovou, cílenou preventivní práci s fanoušky na bázi klubového zařízení, nabídku volnočasových aktivit, podporu pozitivních fanouškovských akcí a výchovu k pozitivnímu fandovství.

V roce 2005 se Ministerstvo vnitra stalo partnerem preventivního projektu pro fotbalové fanoušky, který je zastřešen občanským sdružením ProFotbalFans (fanprojekt).

Jedná se o projekt „Vzdělávací program pro sociální pracovníky – streetworkery, kontaktní a klubové pracovníky pracující s cílovou skupinou fotbalových fanoušků“⁴² a dále podpořilo 2 projekty, které se vztahují k diváckému násilí:

„Fandíme slušně – bavíme se sportem“ – zaměřeno převážně na prevenci násilí na školách, kde mohou vznikat potencionální sportovní „hools“

„Fandíme sportu, fandíme slušně“ – tento projekt je zaměřen na radikální fanoušky a probíhá hlavně v Ostravě

Ministerstvo vnitra se finančně podílelo také na projektu fan ambasád pro české fotbalové příznivce při příležitosti konání velkých fotbalových šampionátů⁴³.

---

⁴¹Časopis Policista. *Návrhy opatření k řešení problematiky diváckého násilí* [online], [cit. 20. února 2009] dostupný z <http://ppportal.pcr.cz/rspp/Poradkova/divacke_nasili/prevence_divackeho_nasili.pdf >

⁴²Časopis Policista. *Návrhy opatření k řešení problematiky diváckého násilí* [online], [cit. 20. února 2009] dostupný z <http://ppportal.pcr.cz/rspp/Poradkova/divacke_nasili/prevence_divackeho_nasili.pdf >

⁴³ fanoušci zde mohli dostat všechny potřebné informace související se šampionáty v českém jazyce

VI.4.1 Antikonfliktní tým

Policie ČR na základě zkušenosti kolegů z Německa zavedla v roce 2006 v boji proti skupinovému násilí novinku. Jde o začlenění vyškolených policistů v Antikonfliktních týmech (AKT), které jsou nasazovány do policejních akcí a opatření zejména tam, kde lze očekávat zesílenou potřebu komunikace mezi nasazenými policisty a skupinami osob s různými názory.

Mezi hlavní cíle působení těchto policistů patří setkávání extrémistických hnutí, plánované i neplánované setkání občanů, rizikové hudební produkce, sportovní akce, kde hrozí střety mezi fanoušky, demonstrace extrémistických hnutí apod. Jejich úkolem je prostřednictvím komunikace předcházet agresivnímu jednání osob a vzniku konfliktních situací (vysvětlit, proč je zde policie, proč takové množství, upozornit je na vlastní bezpečnost atd).

Dle mých zkušeností je do současné doby nasazování AKT velkým přínosem, neboť mnohdy lidé z těchto týmů zabránili i za velmi vyhrocených situací zbytečným střetům mezi skupinami násilníků a policejními složkami.

VII. Přehled diváckého násilí v souvislosti s fotbalovými zápasy z pohledu Policie ČR

VII. 1. Přehled vývoje a nasazení Policie ČR podzimního a jarního kola 2004-2005

Přehled vývoje diváckého násilí a nasazení Policie ČR I. Gambrinus ligy v roce 2004-2005														
Kraj	Praha		SStčk.		SJčk		SZčk		Svčk		Sjmk		SSmkk	
	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro
pol. opatření	45	14	19	15	16	0	7	12	43	30	56	86	278	40
rizikové	15	3	5	3	3	2	3	12	13	6	22	34	101	20
počet policistů	4403	2518	1709	1423	164	464	276	472	488	1735	1890	2281	13947	2580
zároků	12	13	30	3	10	5	2	0	28	8	56	45	212	130
omez.na svob.	16	13	0	17	0	5	4	10	0	31	39	33	222	156
tr. činů	15	11	27	2	0	0	0	0	2	6	8	8	110	40

přestupků	1	2	3	17	10	4	4	10	29	11	30	43	139	119
zranění	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	6	3	6	2
škody	5672	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12679	0
doprovody	111	24	44	49	111	24	0	39	58	37	5	44	584	96
donucovací prostředky	12	7	25	17	0	0	3	0	0	10	35	25	89	5

Přehled vývoje diváckého násilí a nasazení Policie ČR I. Gambrinus ligy v roce 2005-2006

Kraj	Celkem 2006															
	POBrah		SSJKo		SJčk		rozdl	SZčk	Svčk		Sjhmk		SSmkk			
	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro		
pol. opatření	278		223				55									
rizikové opatření	101		88				13									
počet policistů	139	17	167	13	0	0	8	7	42	36	30	31	55	59		
zákroků	6	9	5	4	0	0	2	7	12	10	8	10	18	22		
omezení na svobodě	2096	2080	1132	1387	0	0	43	792	350	2811	2254	2157	2258	3363	2541	
tr. činů	21	36	21	4	0	0	19	0	18	12	32	22	51	29		
přestupků	139		214				75									
zraněb.	21	36	21	4	0	0	11	0	46	49	25	11	36	14		
škody Činů	3126	15	0	2	0	0	3	0	21	24	7	1	19	10		
doprovodů	285	6	4	13	0	0	13	0	62	89	30	10	19	65		
donucovací prostředky	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	10	4		
škody	0	89	0	67	0	0	0	0	0	10000	0	25092	0	752	0	
Doprovody	48	47	47	41	0	0	21	1	256	136	47	51	76	201		
donucovací prostředky	28	21	4	30	0	0	0	0	41	17	8	4	16	15		

Vysvětlivky:

Kraj: Praha – Správa hlavního města

SJčk – Správa jihočeského kraje

SZčk – Správa západočeského kraje

Svčk – Správa východočeského kraje

SJhmk – Správa jihomoravského kraje

SSmkk – Správa severomoravského kraje

pol. opatření – bezpečnostní opatření spojené s fotbalovými utkáními

rizikové – fotbalová utkání označená jako rizikový zápas (radikální fanouškové)

počet policistů – počty nasazených policistů na bezpečnostních opatřeních spojených s fotbalovými utkáními

zákroků – počet zákroků při doprovodu vlaků

omezení na svobodě – počty předvedených výtržníků

tr. činů – počty spáchaných trestných činů při utkáních

přestupků – počty přestupků dle přestupkového zákona č. 200/1999 Sb.

zranění – počty policistů, kteří byli zraněni při zákrocích proti fanouškům

škody – škody na majetku Policie České republiky

doprovodů – počty opatření, kdy byli fanoušci doprovázeni během cesty „na“ i „z“ fotbalového utkání

donucovací prostředky – počty, kdy bylo dle zákona č. 283/1991 Sb. zákon o Polici ČR (novela zákon č. 273/2008 Sb.) použito donucovacích prostředků

VII. 2. Přehled vývoje a nasazení Policie ČR podzimního a jarního kola 2005-2006

Vysvětlivky:

Kraj: Praha – Správa hlavního města
 SJčk – Správa jihočeského kraje
 SZčk – Správa západočeského kraje
 Svčk – Správa východočeského kraje

	Celkem								rozdíl					
	PODZIM 2005				JARO 2006									
pol. opatření	172								162	-10				
Rizikové počet policistů	51								62	11				
Zároků	11032								12341	1319				
Zároků	160								105	2007				
Kraj	Praha		SStčk.		SJčk		SZčk		Svčk		Sjhmk		SSmkk	
omez. na svobodě	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro
tr. činů		158		116				42						
přestupků		81		52				-29						
zranění	26	1316	31	14	9	7	-910	8	32	28	28	19	96	70
škody	15	35844	10	70	3	2	6	3	10	11	14	12	34	23
doprovody		498		477				-21						
donucovací prostředky	4399	3365	2182	1795	190	421	532	328	2283	1615	1842	1066	2569	2011
Zároků	69	103	5	16	5	22	-14	2	16	18	24	24	23	19
omez. na svob.	69	99	13	10	2	2	1	2	40	28	17	13	11	13
tr. činů	16	94	0	1	0	0	0	2	27	6	5	5	6	5
přestupků	39	9	6	10	5	6	0	0	114	66	15	16	38	91
zranění	1	1	1	0	0	0	0	0	2	1	0	0	2	0
škody	0	0	0	0	0	0	0	0	25000	560	5200	0	0	0
doprovody	29	31	53	63	65	48	67	25	261	30	2	32	166	141
donucovací prostředky	69	104	1	10	5	4	0	2	38	6	12	19	13	17

SJhmk – Správa jihomoravského kraje

SSmkk – Správa severomoravského kraje

pol. opatření – bezpečnostní opatření spojené s fotbalovými utkáními

rizikové – fotbalová utkání označená jako rizikový zápas (radikální fanouškové)

počet policistů – počty nasazených policistů na bezpečnostních opatřeních, spojených s fotbalovými utkáními

zároků – počet zároků při doprovodu vlaků

omezení na svobodě – počty předvedených výtržníků

tr. činů – počty spáchaných trestných činů při utkáních

přestupků – počty přestupků dle přestupkového zákona č. 200/1999 Sb.

zranění – počty policistů, kteří byli zraněni při zákrocích proti fanouškům

škody – škody na majetku Policie České republiky

doprovodů – počty opatření, kdy byli fanoušci doprovázeni během cesty „na“ i „z“ fotbalového utkání

donucovací prostředky – počty, kdy bylo dle zákona č. 283/1991 Sb. zákon o Polici ČR (novela zákon č. 273/2008 Sb.) použito donucovacích prostředků

VII. 3. Přehled vývoje a nasazení Policie ČR podzimního a jarního kola 2006-2007

	Celkem		rozdíl
	PODZIM 2006	JARO 2007	
pol. opatření	232	167	-65
rizikové	92	68	-24
počet policistů	13997	10601	-3396
zároků	143	204	61
omez. na svobodě	153	167	14
tr. činů	84	113	29
přestupků	217	198	-19
zranění	6	2	-4
škody	30025	560	-29465
doprovody	643	370	-273
donucovací prostředky	138	162	24

Vysvětlivky:

Kraj: Praha – Správa hlavního města
 SJčk – Správa jihočeského kraje
 SZčk – Správa západočeského kraje
 Svčk – Správa východočeského kraje
 SJhmk – Správa jihomoravského kraje
 SSmkk – Správa severomoravského kraje
 pol. opatření – bezpečnostní opatření spojené s fotbalovými utkáními

rizikové – fotbalová utkání označená jako rizikový zápas (radikální fanouškové)
počet policistů – počty nasazených policistů na bezpečnostních opatřeních spojených s fotbalovými utkáními
zároků – počet zároků při doprovodu vlaků
omezení na svobodě – počty předvedených výtržníků

Přehled vývoje diváckého násilí a nasazení Policie ČR I. Gambrinus ligy v roce 2007-2008														
Kraj	Praha		SStčk.		SJčk		SZčk		Svčk		SJhmk		SSmkk	
	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro	podz.	jaro
pol. opatření	43		15		9		7		32		18		83	
rizikové	22		7		3		2		14		4		21	
počet policistů	6541		1003		529		647		2612		1331		1760	
zároků	80		31		3		1		10		16		67	
omez.na svob.	63		31		0		3		12		13		22	
tr. činů	53		3		0		0		6		1		6	
přestupků	17		22		2		6		33		17		38	
zranění	0		0		0		0		0		0		2	
škody	0		0		0		0		0		0		0	
doprovody	48		56		90		61		106		37		166	
donucovací prostředky	68		12		1		1		5		10		13	

tr. činů – počty spáchaných trestných činů při utkáních
přestupků – počty přestupků dle přestupkového zákona č. 200/1999 Sb.
zranění – počty policistů, kteří byli zraněni při zákrocích proti fanouškům
škody – škody na majetku Policie České republiky
doprovodů – počty opatření, kdy byli fanoušci doprovázeni během cesty „na“ i „z“ fotbalového utkání
donucovací prostředky – počty, kdy bylo dle zákona č. 283/1991 Sb. zákon o Policii ČR (novela zákon č. 273/2008 Sb.) použito donucovacích prostředků

VII. 4. Přehled vývoje a nasazení Policie ČR podzimního a jarního kola 2007-2008

Vysvětlivky:

	PODZIM 2007
pol. opatření	207
rizikové	73
počet policistů	14423
zároků	208
omezení na svobodě	144
tr. činů	75
přestupků	168
zranění	13
škody	11000
doprovody	559
donucovací prostředky	162

Kraj: Praha – Správa hlavního města
 SJčk – Správa jihočeského kraje
 SZčk – Správa západočeského kraje
 Svčk – Správa východočeského kraje
 SJhmk – Správa jihomoravského kraje
 SSmkk – Správa severomoravského kraje
pol. opatření – bezpečnostní opatření spojené s fotbalovými utkáními
rizikové – fotbalová utkání označená jako rizikový zápas (radikální fanouškové)
počet policistů – počty nasazených policistů na bezpečnostních opatřeních spojených s fotbalovými utkáními
zároků – počet zároků při doprovodu vlaků
omezení na svobodě – počty předvedených výtržníků
tr. činů – počty spáchaných trestných činů při utkáních
přestupků – počty přestupků dle přestupkového zákona č. 200/1999 Sb.
zranění – počty policistů, kteří byli zraněni při zákrocích proti fanouškům
škody – škody na majetku Policie České republiky

doprovodů – počty opatření, kdy byli fanoušci doprovázeni během cesty „na“ i „z“ fotbalového utkání
donucovací prostředky – počty, kdy bylo dle zákona č. 283/1991 Sb. zákon o Policii ČR (novela zákon č. 273/2008 Sb.) použito donucovacích prostředků

VII. 5. Celkový přehled vývoje a nasazení Policie ČR

ROČNÍK	Celkový přehled za uvedená období				
	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007 PODZIM	Celkový součet
pol. opatření	501	334	399	207	1451
rizikové	189	113	150	73	355
počet policistů	25621	23383	24598	14423	89025
zámkroků	424	265	347	208	1244
omezení na svobodě	487	274	320	144	1225
tr. činů	177	133	197	75	582
přestupků	353	339	415	168	1275
zranění	12	17	8	13	50
škody	12679	35844	30585	11000	90108
doprovody	949	975	1013	559	3496
donucovací prostředky	156	188	300	162	962

Vysvětlivky:

Kraj: Praha – Správa hlavního města

SJčk – Správa jihočeského kraje

SZčk – Správa západočeského kraje

Svčk – Správa východočeského kraje

SJhmk – Správa jihomoravského kraje

SSmkk – Správa severomoravského kraje

pol. opatření – bezpečnostní opatření spojené s fotbalovými utkáními

rizikové – fotbalová utkání označená jako rizikový zápas (radikální fanouškové)

počet policistů – počty nasazených policistů na bezpečnostních opatřeních spojených s fotbalovými utkáními

zámkroků – počet zámkroků při doprovodu vlaků

omezení na svobodě – počty předvedených výtržníků

tr. činů – počty spáchaných trestných činů při utkáních

přestupků – počty přestupků dle přestupkového zákona č. 200/1999 Sb.

zranění – počty policistů, kteří byli zranění při zámkrocích proti fanouškům

škody – škody na majetku Policie České republiky

doprovody – počty opatření, kdy byli fanoušci doprovázeni během cesty „na“ i „z“ fotbalového utkání

donucovací prostředky – počty, kdy bylo dle zákona č. 283/1991 Sb. zákon o Policii ČR (novela zákon č. 273/2008 Sb.) použito donucovacích prostředků

VII. Vyhodnocení vývoje diváckého násilí a nasazení Policie ČR za období 2004-2008

VII. 1 Zjištěné informace

1. Za výše uvedená období bylo provedeno 1451 opatření, které souvisela s problémem „Diváckého násilí“. Z tohoto počtu bylo provedeno 355 opatření, která byla klasifikována jako „rizikový zápas“. Na opatřeních bylo za uvedená období nasazeno celkem 89025 policistů.
2. Během těchto opatření bylo provedeno 1244 služebních zákroků, při kterých bylo předvedeno 1225 osob.
3. Bylo zjištěno 582 trestných činů a 1275 přestupků

Nejčastější trestné činy (zákon č. 140/1961 Sb. Trestní zákon⁴⁴) spojené s Diváckým násilím:

§ 155 Útok na veřejného činitele

§ 171 Maření výkonu úředního rozhodnutí

§ 185 Nedovolené ozbrojování

§ 196 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci

§ 202 Výtržnictví

§ 221 Ublížení na zdraví

---

⁴⁴ Od 1. ledna 2010 platná novela zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník

§ 225 Rvačka

§ 247 Krádež

§ 257 Poškození cizí věci

Nejčastější přestupky spojené s Diváckým násilím⁴⁵:

§ 30 Přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi

§ 47 Přestupky proti veřejnému pořádku

§ 49 Přestupky proti občanskému soužití

§ 50 Přestupky proti majetku

4. Při služebních zákrocích dle § 38 zákona č. 283/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů bylo v 962 případech použito donucovacích prostředků a to **převážně:**

- a) hmaty, chvaty, údery a kopy,
- b) obušek a jiný úderný prostředek,
- c) vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky,
- d) slzotvorný prostředek, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- e) vytlačování štítem,
- f) vytlačování koněm,
- g) vodní stříkač,
- h) služební pes,
- i) pouta
- j) zásahová výbuška⁴⁶

---

⁴⁵ zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

⁴⁶ výčet donucovacích prostředků je dle § 52 nového zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky)

5. Při zákrocích bylo zraněno 50 policistů a na vybavení Policie ČR vznikla škoda 90.108,- Kč
6. Při zajištění fotbalových utkání bylo provedeno 3496 doprovodů vlaků, při kterých bylo provedeno 1244 zákroků

VII.2 Vyhodnocení

Porovnáme-li uvedené roky, tak ve sledovaném období dochází ke snižování počtu policejních opatření a nasazených policistů. I když čísla o nasazených policistech jsou pořád ještě vysoká. Počty nasazených policistů negativně působí na běžnou hlídkovou a obchůzkovou činnost. Policisté, kteří jsou nasazováni na bezpečnostní opatření, chybí v ulicích. Vysoká čísla o nasazených policistech jsou také převážně proto, že ne každý pořadatel fotbalového utkání řádně plní úkoly, které jsou uvedeny ve smlouvě mezi Policií ČR a ČMFS „organizační ujednání“ (od 16. února 2008 nově podepsaná „Dohoda mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií České republiky.“

Dochází i k menším škodám na majetku při příjezdech a odjezdech fanoušků. Jde především o spolupráci mezi krajskými ředitelstvími, kdy jsou nasazováni policisté na vybraných stanovištích na vlakových nádražích a silničních cestách, ale převážně do dopravních prostředků společně s výtržníky. Tím se snižuje počet poškozeného majetku ČD, benzínových čerpadel a motorestů.

Dochází k zlepšování komunikace mezi kluby a Policií ČR. Je zde ochota najít cestu ke společnému řešení.

Zlepšuje se pořadatelská činnost při utkáních v nižších soutěžích, kdy v minulosti byly velké nedostatky v zajištění pořadatelské činnosti a bezpečnosti jak diváků, tak i samotných fotbalistů (rekonstrukce a opravy fotbalových stadionů), jedná se převážně o velké kluby. V nejnižší lize tento problém pořád trvá.

Pozitivně se projevuje při rizikových zápasech použití antikonfliktního týmu „AKT“, kdy vyškolení a vycvičení policisté aktivně komunikují s fanoušky, pořadateli i sportovními diváky (nekonfliktními), kteří přijdou povzbudit své kluby.

I nadále trvá, že v nižších soutěžích i přes dobrou komunikaci klubů a policie, není a to hlavně z finančních důvodů, pořadatelská činnost vyhovující. Jde převážně o neprofesionalitu, mnoho pořadatelů je v důchodovém věku nebo ještě nejsou plnoletí. Tento problém v současné době řeší nová smlouva mezi Policií a ČMFS z 16. února 2009 a dále novela zákona o Policii ČR zákon č. 273/2008.

Při zajištění rizikového zápasu není na stadionech vyřešeno zázemí pro Policii ČR. Jde převážně o parkování vozidel Policie ČR a dále nevyhovující nebo absence základního sociálního zázemí.

Další problém vidím v komunikaci s vedením ČMFS, kdy je Policie ČR pozdě informována o odložených utkáních a náhradních termínech.

Srovnáme-li fotbalová utkání na začátku jarního kola I. Gambrinus ligy, zjistíme, že pořadatelská služba je nedostačující a to převážně v počtech⁴⁷. Důsledkem toho musí být za branami stadiónů připraveny dostatečné počty policistů.

---

⁴⁷ Jde hlavně o to, že majitel musí zaplatit bezpečnostní službu a to není nejlevnější. Cena za hodinu je mezi 400,- Kč a 800,- Kč za osobu, což je poměrně nákladné oproti hodině, která je vyčíslena za policistu (v současné době je to 275,-Kč). Proto se vyplatí zaplatit majitelům klubů i pokuty, neboť je to vyjde levněji než bezpečnostní služba.

VIII. Případové studie

VIII.1 Spisový materiál

Při zpracování případových studií byl použit spisový materiál k bezpečnostnímu opatření, které připravilo Okresní ředitelství PČR v Náchodě (v současnosti Územní odbor vnější služby Náchod).

Jednalo se o fotbalové utkání 7. kola ČFL mezi Náchod/Deštné a Bohemians 1905 Praha, ke kterému došlo na podzim roku 2005 v Náchodě. Výchozí prameny pro zpracování tvořily zejména spisový materiál k bezpečnostnímu opatření k tomuto utkání, vyhodnocení opatření, dále vlastní účast na bezpečnostním opatření a spisový materiál

z trestního řízení, jež bylo vedeno Službou kriminální policie a vyšetřování na Územním odboru vnější služby v Náchodě proti pachatelům trestných činů spojených s tímto utkáním.

Při zpracování druhé případové studie byl použit spisový materiál k bezpečnostnímu opatření, které připravil Územní odbor vnější služby Trutnov. Jednalo se o fotbalové utkání 9. kola ČFL divize „C“ mezi TJ Dvůr Králové nad Labem 1906 – FK Trutnov, ke kterému došlo 3. června roku 2006 ve Dvoře Králové nad Labem. Výchozí prameny pro zpracování tvořily spisové materiály k bezpečnostnímu opatření a spisový materiál z trestního řízení, které bylo vedeno Službou kriminální policie a vyšetřování na Územním odboru vnější služby Policie ČR v Trutnově proti pachatelům trestných činů spojených s tímto utkáním.

VIII.2 Fotbalové utkání Náchod/Deštné – Bohemians 1905 Praha

Dne 17. září 2005 začínal v 15.00 hod. zápas 7. kola ČFL mezi Náchodem/Deštné a Bohemians 1905 Praha. Toto utkání bylo předem označeno jako „rizikové“. Podle informací, které policie získala, se do Náchoda chystali militantně naladěni fanoušci obou klubů. Úkolem policie bylo zamezit jakémukoliv narušování veřejného pořádku, páchání trestné činnosti nebo jinému protiprávnímu jednání. Proto bylo během předešlého týdne vypracováno bezpečnostní opatření. Tohoto opatření se mělo zúčastnit jedno družstvo z pořádkové jednotky- tzv. těžkooděnci (dále jen PJ) Náchod a v záloze druhé družstvo z Trutnova, které mělo být v pohotovosti v budově Územního odboru vnější služby (dále jen ÚOVS) v Trutnově. Dále se opatření zúčastnili kriminalisté z ÚOVS Náchod, policisté

z Obvodního oddělení (dále jen OOP) Náchod, policisté z Dopravního inspektorátu Náchod, družstvo psodů se služebními psy a městští strážníci z Náchoda.

Opatření začalo již v 13.00 hod. monitorováním příjezdových tras do Náchoda (zajišťovali policisté z OOP Náchod a Dopravního inspektorátů) a dále monitorováním restauračních zařízení (zajišťovali kriminalisté). Monitorováním nebyly zjištěny, žádné poznatky o příjezdu fanoušků.

I přes intenzivní kontrolu restauračních zařízení k prvním potyčkám začalo docházet už před zahájením utkání a to v motorestu, který stál u silnice směrem k hraničnímu přechodu s Polskem⁴⁸. Napadeni byli občané Rómské národnosti. Než na místo dojely hlídky Policie ČR, výtržníci utekli. Těsně před začátkem utkání dorazila společně, převážně autobusem, téměř stovka radikálních příznivců pražského klubu a zhruba poloviční množství fanoušků náchodských fotbalistů.

Ještě před začátkem utkání byla nucena policie zasáhnout a fanoušky vytlačit do určených sektorů. V tuto chvíli byla povolána PJ z Trutnova, která dorazila ke konci prvního poločasu utkání. A dále byly svolány všechny hlídky z celého okresu Náchod.

V průběhu zápasu musela policie zasahovat několikrát. K prvnímu vážnému střetu mezi fanoušky došlo v prvním poločase na stadionu. Vyhrazené prostory pro fanoušky Bohemians byly odděleny jen provizorně postaveným plotem, který byl ihned zničen, a fanoušci měli možnost nekontrolovatelného pohybu po stadionu. Policistům se podařilo obě strany od sebe oddělit. Hlavní rozhodčí musel několikrát přerušit hru.

V průběhu druhého poločasu došlo ke střetu mimo hřiště. Policisté od sebe radikální fanoušky znovu oddělili. Agresivní a mnohdy opilí fanoušci přelézali zábrany, házeli proti sobě i proti policistům na stadion pronesené láhve, dělobuchy a další nebezpečné předměty.

Díky neurvalému chování diváků byl nakonec zápas hlavním rozhodčím předčasně ukončen. I po tom trvalo déle jak dvě hodiny než fanoušci Bohemians nastoupili do autobusu a odjeli v doprovodu policejních vozidel do Prahy.

V průběhu zásahu byli lehce zraněni dva policisté. Celkem zasahovalo 60 policistů. V souvislosti s fotbalovým utkáním policie zadokumentovala získané materiály (video, foto). Na základě dokumentace policie obvinila šest fanoušků z trestného činu výtržnictví. Dále bylo prokázáno deseti výtržníkům několik přestupků. Převážně proti občanskému soužití a proti majetku.

---

⁴⁸mezi Ultras byli i fanoušci z Polska

Za tento incident byl klub potrestán finanční pokutou a tento zápas se opakoval na jaře roku 2006 bez diváků.

I zde se čekalo, že fanoušci přijedou, i když nebudou mít na stadion přístup a utkají se mezi sebou mimo stadion na předem domluveném místě. Tentokrát vše proběhlo bez komplikací a fanoušci nepřijeli.

Zástupci klubu Bohemians uveřejnili oficiální prohlášení odsuzující tento incident (příloha č. 3).

VIII.2.1 Vyhodnocení utkání Náchod/Deštné – Bohemians 1905 Praha

Fotbalový stadion v Náchodě je zasazen v městské zástavbě (příloha č. 1), je k němu několik možných přístupových cest a svou velikostí ani mírou zabezpečení nevyhovuje současnému trendu (oddělení sektorů, oplocení kolem stadionu apod.). V době konání byla hlavní tribuna v rekonstrukci. Proto byla otevřena jen jedna pokladna.

Pořadatelská služba se skládala z dobrovolníků, mladších žáků a čestných členů klubu. Mezi pořadateli byli navíc sympatizanti domácích radikálních fanoušků. Fanoušci nebyli při příchodu na stadion kontrolováni, proto pronesli mnoho pyrotechniky a další nebezpečné předměty, které později použili převážně proti zakročujícím policistům.

Ihned po prvním incidentu pořadatelská služba utekla a s policií vůbec nespolupracovala, dokonce se někteří mladíci z pořadatelské služby přidali k domácím fanouškům.

Největší problém nastal, když někdo (z pořadatelů) otevřel boční branku i zadní branku. Fanoušci se nekontrolovatelně pohybovali po stadionu i mimo něj, což bylo pro udržení pořádku skoro nemožné a nasazené policejní síly se musely oddělit. Překvapením pro všechny bylo, otevření provizorního občerstvení v sektoru hostů. Zde se převážně prodávalo pivo a tvrdý alkohol. To mělo vliv na vzrůstající agresivitu. Obě strany byly předem domluveny (telefonicky i přes internet). Fanoušci hostů přesně věděli, kudy mají ke stadionu přijít, aby je policie neviděla a přesná místa, kde se mají mezi sebou střetnout. Incidentu se dokonce zúčastnili i fanoušci z Polska.

Služební zákrok byl vzhledem ke kritické situaci, která nastala efektivní a přiměřený. Převážně má na tomto kladném výsledku zásluhu velitel PJ Náchod a zkušenosti, které PJ Náchod a Trutnov získaly důsledným výcvikem a zkušenostmi

z předešlých zákroků. Za toto zvládnutí situace byl velitel PJ Náchod vyhlášen na 3. místě jako velitel roku 2006.

Díky zhotovené dokumentaci (video, foto, televize) byli ustanoveni a později i obviněni nejagresivnější fanoušci. Dále byla mezi klubem a Policií ČR sjednána schůzka, kde se obě strany dohodly na dalším řešení při případných střetech fanoušků na stadionu v Náchodě (oddělené sektory, profesionální pořadatelská služba – bezpečnostní agentura, zákaz prodeje alkoholu, zajištění únikových a přístupových cest).

VIII.3 Fotbalové utkání TJ Dvůr Králové nad Labem 1906 – FK Trutnov

Dne 3. června 2006 v 14.00 hod. začal zápas 9. kola ČFL, divize „C“ mezi TJ Dvůr Králové nad Labem – FK Trutnov. Podle informací, které Policie ČR získala před tímto utkáním, tak se do Dvora Králové nad Labem chystali velmi bojovně naladěni fanoušci obou klubů. Toto utkání je pro oba týmy velice prestižní a rivalita mezi hráči i fanoušky velmi veliká. Hlavním úkolem Policie ČR bylo zamezit jakémukoliv narušování veřejného pořádku, páchání trestné činnosti nebo jinému protiprávnímu jednání. Hlavně zamezit kontaktu mezi fanoušky obou klubů. Během předešlého týdne bylo vypracováno bezpečnostní opatření, neboť tento zápas byl vyhodnocen jako „rizikový“. Na tomto opatření se podílelo jedno družstvo z PJ z Trutnova a družstvo z Náchoda. Dále se do opatření zapojili kriminalisté z ÚOVŠ Trutnov, policisté OOP Dvůr Králové nad Labem, dopravní policie, družstvo psůvodů se služebními psy a městští strážníci ze Dvora Králové nad Labem.

Opatření začalo od 12.00 hod. monitorováním přístupových tras ke stadionu a nádraží ČD (zajišťovali policisté OOP Dvůr Králové nad Labem, monitorováním restauračních zařízení (zajišťovali kriminalisté ÚOVS Trutnov a monitorováním příjezdových tras do Dvora Králové nad Labem (zajišťovala Dopravní policie). Monitorováním bylo zjištěno, že se v restauračních zařízeních, která jsou v blízkosti fotbalového stadionu, scházejí fanoušci domácího klubu. Větší skupiny fanoušků FK Trutnov zatím zjištěny nebyly.

K prvnímu kontaktu mezi fanoušky obou klubů došlo několik minut před zahájením utkání a to vedle hlavní tribuny, kde byl otevřen stánek s občerstvením. Zde došlo k drobným zraněním u třech fanoušků. Převážně šlo o řezné rány od skla z rozbitých lahví a sklenic. Ošetření byli ihned na místě zdravotnickou službou vyčleněnou na tento zápas. Policie ČR zadržela dva fanoušky a ostatní vytlačila do určených sektorů.

Další zákrok musela Policie ČR (PJ) provést na konci prvního poločasu, kdy se k sobě snažilo dostat asi dvacet fanoušků z každého týmu. Tento zákrok proběhl bez větších obtíží. Fanoušci se spokojili jen s verbálními útoky. Během přestávky se velitel opatření (díky místní a osobní znalosti) sešel se zástupci radikálních fanoušků obou družstev a upozornil je, že jestli se v druhém poločase budou opakovat podobně incidenty, tak družstva těžkooděnců bez váhání tvrdě zakročí. Dále bylo hovořeno s vedením klubu a s hlavním rozhodčím, který také pohrozil, že jestli se bude něco podobného opakovat, tak zápas ukončí. Ať toto ihned vyhlásí rozhlasem. Díky tomuto apelu, ze strany velitele opatření a hrozbou ukončením utkání, už k žádným incidentům do konce zápasu nedošlo. Po ukončení zápasu se fanoušci v klidu rozešli. Poté Policie ČR již jen monitorovala restaurační zařízení.

V průběhu opatření byli lehce zraněni tři fanoušci (drobná poranění od rozbitých sklenic a lahví). Ze zasahujících policistů zraněn nebyl nikdo. Celkem se opatření účastnilo padesát policistů. Policie ČR bezpečnostní opatření i oba zákroky PJ při obou potyčkách vyhodnotila za oprávněné. Bezpečnostní opatření směřovalo k tomu, aby nedocházelo ke škodám na majetku a na zdraví.

V souvislosti s tímto fotbalovým utkáním Policie ČR zadokumentovala získané materiály (video, foto) a na základě těchto důkazních materiálů bylo obviněn jeden fanoušek z trestného činu výtržnictví a dalším pěti fanouškům bylo prokázáno několik přestupků proti občanskému soužití a proti majetku.

VIII.3.1 Vyhodnocení utkání TJ Dvůr Králové nad Labem1906 – FK Trutnov

Fotbalový stadion ve Dvoře Králové nad Labem je na zajištění veřejného pořádku velmi složitý (příloha č. 2). Jde o velmi rozsáhlou stavbu (kolem hrací plochy, je atletická dráha), a proto zde nastávají komplikace při přesunu pořádkových sil a jejich taktickému rozložení. Stadion je zasazen v městské zástavbě v blízkosti centra. Dále je za hlavní tribunu místní komunikace, která odděluje stadion od řeky.

Ke stadionu je několik přístupových cest (vlastně je přístupný skoro ze všech stran) a svou velikostí ani mírou zabezpečení vůbec nevyhovuje současnému trendu. Oddělení sektorů fanoušku obou klubů zde vůbec neexistuje. Proti hlavní tribuně, která již také nevyhovuje bezpečnostním standardům, jsou pro diváky do prudkého svahu zasazeny jen lavičky. Oplocení je nedostatečné. Výška plotu 160 cm.

I když bylo vedení klubu dopředu informováno o možných problémech, tak míru nebezpečí bralo velmi na lehkou váhu. Zajištěná pořadatelská služba se skládala jen z dobrovolníků (převážně důchodci) a mladších žáků (z fotbalového klubu). Ihned po prvním incidentu se pořadatelská služba přesunula do míst, kde by se nemuselo nic stát a odkud měla dobrý výhled na pokračující zápas. S Policií ČR vůbec nespolupracovala. Díky tomu se mohli fanoušci nekontrolovatelně po celém stadionu i mimo něj pohybovat, což bylo pro udržení veřejného pořádku velmi obtížné a nasazené policejní síly se musely tříštit.

Služební zákrok byl vzhledem k situacím, které nastaly a hlavně v místech, kde nastaly efektivní a přiměřené. Velice pomohla místní a osobní znalost velitele opatření. Díky jeho iniciativě nedošlo k vážnějším situacím a s tím i souvisejícím problémům. Práci policii ulehčilo také to, že nejradikálnější fanoušci nebyli nijak zvlášť dopředu domluvený a krizové situace (střety) vznikaly neorganizovaně.

Díky zhotovené dokumentaci (video, foto) byli ustanoveni nejagresivnější fanoušci. Dále bylo mezi klubem a Policií ČR domluveno jednání, kde se obě strany dohodly na dalším řešení zabezpečení veřejného pořádku při případných rizikových zápasech. (oddělené sektory, profesionální pořadatelská služba – bezpečnostní agentura, prodej nápojů jen v plastických obalech nebo kelímcích atd.)

IX. Závěr

V poslední době se pravidelně na stadionech i mimo nich (během cesty před zápasem i po zápase), začínají ve větší míře objevovat případy, které nemají s fanděním a podporou vlastního mužstva vůbec nic společného. Lze mluvit o předem promyšlených aktech výtržnictví. V mnoha případech nejde ani o fanoušky klubů, které právě hrají.

Policií ČR je velký počet utkání (i v nižších soutěžích) označováno jako rizikové. S tím souvisí i zvýšená bezpečnostní opatření k zamezení střetů mezi fotbalovými fanoušky a také zvýšené finanční náklady na tato opatření. Jen za uvedená období bylo proplaceno přes 500 000 přesčasových hodin. Těmto střetům není v současnosti jednoduché zabránit. V době moderní komunikace se skupiny mezi sebou, na čase i místě střetnutí, domlouvají po internetu, mobilními telefony apod.

V první části práce jsem se zaměřil na obecná vymezení pojmů. Pokračoval jsem historickým vývojem a podrobným seznámením s tématy „hooligans, fotbaloví výtržníci. Vycházel jsem z obecných poznatků o fotbalových výtržnících. Snažil jsem se převážně zaměřit na problémy související s tímto nešvarem v České republice, i když většina zkušeností a poznatků s bojem proti diváckému násilí je převzata ze zahraničí, kde mají s tímto negativním sociálním jevem dlouholeté zkušenosti⁴⁹.

Z vlastních zkušeností (pozitivních) mohu říci, že na našich stadionech stále ještě převažují fanoušci, kteří mají za cíl podpořit hru svého mužstva.

Velký význam v souvislosti s fotbalovým násilím je dle mého názoru přikládán několika faktorům. Jedná se o alkohol, rasismus, vliv sdělovacích prostředků, ale i uspěchané době, kdy rodiče nemají čas na děti a nemají přehled o jejich činnosti ve volném čase. Především vliv alkoholu (je smutné, že současný divák si návštěvu fotbalu bez piva snad ani neumí představit) a sdělovacích prostředků (reklama pro výtržníky) přináší řadu překvapivých a často i nových poznatků.

Část práce jsem věnoval legislativě, Policii ČR, jejího zapojení do zvládnání diváckého násilí a prevenci. V současné době dochází ke zlepšování situace. Policie se snaží díky novým metodám diváckému násilí předejít a nasazené síly uplatnit až v krajních případech. Proto je zapojena do mnoha projektů. Jedním z nich je i práce s fanoušky systémem fanprojektu, kdy se občanské sdružení ProFotbalFans snaží školit sociální pracovníky pro práci s fanoušky. Prevence je nezbytná při jakékoliv snaze o snižování delikventního chování. Vede mladé lidi k převzetí odpovědnosti za vlastní chování. Sem se řadí mezinárodní smlouvy či vnitrostátní legislativa, která také aktivně působí k prevenci fotbalového násilí.

Ovšem nejdůležitější prevencí je práce se samotnými hooligans. Fanprojekty vycházející z německého vzoru a je postavena na měkkých formách práce s mládeží. Těžiště její náplně leží ve vytváření vhodné nabídky volnočasových aktivit pro mladé fanoušky a v pomoci při zvládnání jejich tíživých životních situací.

Na zjištěných číslech jsem popsal vývoj diváckého násilí a nasazení Policie ČR a díky získaným informacím tento vývoj (zlepšení, nedostatky) zhodnotil.

V případových studiích jsem se na dvou příkladech snažil přiblížit obtížnost zákroků, které směřují proti diváckým výtržníkům, s kterými se policisté velmi často setkávají. Dále ukázat jaká byla a mnohdy ještě je neochota majitelů klubů spolupráce

---

⁴⁹ Převážně v Anglii

s policií, nedostatečná pořadatelská činnost, nevyhovující prostory pro diváky. V neposlední řadě ukázat jaké je fyzické i psychické vypětí policistů, při těchto složitých zákrocích, kteří si v mnohých případech musí nechat líbit slovní urážky i házení různých nebezpečných předmětů. Proto jsem pro dokreslení situace použil fotografie ze zásahu a z výcviků policistů (příloha č. 5-6) a součástí jsou také dva krátké záznamy (příloha CD č. 8) ze zákroku Policie ČR v Náchodě.

Cílem práce bylo seznámení s tímto aktuálním problémem, představení tohoto problému, v tabulkách ukázat a porovnat vývoj diváckého násilí z pohledu Policie ČR, formu prevence a upozornit hlavně:

1. na nedostatečnou legislativu - v současné době není žádná právní úprava, která by se tímto problémem zabývala. Nový trestný zákon č. 40/2009 Sb. Platný od 1. 1. 2010 se tímto problémem už z části zabývá⁵⁰
2. donedávna byl problém v nekvalitní smlouvě o spolupráci Policie ČR a ČMFS. Nová smlouva nutí majitele klubů k razantnějším změnám na stadionech a majitelé jsou odpovědní za klidný průběh utkání (ochrana diváků, majetku, hráčů, rozhodčích)
3. špatnou komunikaci mezi majiteli klubů a Policií ČR
4. trvá, že Policie ČR v nižších soutěžích mnohdy supluje pořadatelskou službu
5. v některých případech je zákrok Policie ČR opožděný a málo důrazný (zde je v současné době problém v personálních změnách, neboť zákrokům velí mladí velitelé, kteří nemají ještě dostatečné zkušenosti)
6. soudci dostatečně nevyužívají možnosti trestního zákona a myslím, že tresty nejsou dostačující a nemají ani preventivní význam
7. do prevence by měla být zapojena široká veřejnost a více by se měl využít potenciál medií
8. mnoho soukromých subjektů spoléhá (nesnaží se předejít, eliminovat, ochránit svůj majetek) hlavně na to, že jejich majetek ochrání Policie ČR

Dále jsem chtěl upozornit, že se nejedná jen o fanoušky, ale také zde jde o zakročující policisty, kteří mnohdy čelí hroživým útokům (vážným zraněním). Fotodokumentace a video záznam ukazuje, že tato práce není jen „o otravování

---

⁵⁰ § 76 ZÁKAZ VSTUPU NA SPORTOVNÍ, KULTURNÍ A JINÉ SPOLEČENSKÉ AKCE

spoluobčanů a ukládání pokut“ a současný mnohdy zesměšňovaný slogan „POMÁHAT A CHRÁNIT“ má v tomto případě své opodstatnění.

X. Literatura:

ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. 2. vyd. Praha: Support, 1996, 304 s. ISBN 80-902164-0-4

FOURNY, D. aj. *Encyklopedie sportu*. 1. vyd. Praha: Fortuna Print, 2003. 372 s. ISBN 80-7321-079-7

CHMELÍK, J. *Trestná činnost mládeže a páchána na mládeži*. 2. vyd. Praha: Police ČR a MV ČR, 1998 s. nezj. ISBN neuv.

JENŠÍK, M., MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1997. 432 s. ISBN 80-7033-479-7

KOUBEK, M. *Vývoj subkultury skinheads se zaměřením na její nerasistickou část ve formě S.H.A.R.P. (a její podoba v České republice)* Brno: Masarykova univerzita, 2001 s. nezj. ISBN neuv.

LE BON, G. *Psychologie davu*. 3. vyd. Praha: Samcovo knihkupectví, 1947. 56 s. ISBN neuv.

MACHO, Milan. *Fotba : vášeň 20. století; historie fotbalu ve faktech, názorech a obrazech*. 2. vyd. Praha: Brána, Euromedia Group - Knižní klub, 1999, 466 s. ISBN 80-7243-057-2

MAREŠ, M. a kol. *Fotbaloví chuligáni*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principál, 2004, 181 s. ISBN 80-903333-0-3

MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 1998, 336 s. ISBN 80-7178-226-2

MICHALÍK, P., ROUB, Z., VRBÍK, V. *Zpracování diplomové a bakalářské práce na počítači*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2002, 67s, ISBN 80-7082-921-4

NAKONEČNÝ, M. *Základy psychologie*. 1. vyd. Praha: Academia, 1998. 590 s. ISBN 80-200-1290-7

OLIVOVÁ, V. *Lidé a hry. Historická geneze sportu*. Praha: Olympia, 1979 s. nezj. ISBN neuv.

OLIVOVÁ, V. *Sport a hry ve starověkém světě*. Praha: Artia, 1988 s. nezj. ISBN neuv.

OUDOVÁ, D. *Sylabus z vybraných témat psychologie osobnosti*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudemus, 2002. 76 s. ISBN 80-7041-137-6

SEKOT, A. *Kapitoly ze sportu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně. Fakulta sportovních studií, 2004. 200 s. ISBN 80-210-3531-5

SLEPIČKA, P. *Sportovní diváctví*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1990. 209 s. ISBN 80-7033-012-0

SPURNÝ, J., *Psychologie násilí*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 1996. 134 s. ISBN 80-8558-30-4

ŠTENGL, P. *Divácké násilí*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, Bakalářská práce. 2007.

VANĚK, K. a kol. *Malá encyklopedie fotbalu*. Praha: Olympia, 1984, 404 s. ISBN neuv.

Právní předpisy:

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Praha : [s. n.], 2006. 319 s.

Úplné znění zákona č. 165/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů

Úplné znění zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění zákona č. 120/1962 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 310/2002

Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2004, MV ČR, 2005

Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2005, MV ČR, 2006

Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2006, MV ČR, 2007

Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2007, MV ČR, 2008

Sbírka interních aktů řízení Policejního prezidia České republiky: Závazný pokyn policejního prezidenta č. 44/1995, kterým se vydává Dohoda mezi Policií ČR a Českomoravským fotbalovým svazem o vzájemné spolupráci při zajišťování veřejného pořádku, ochraně bezpečnosti osob a majetku při fotbalových utkáních, 1995

Sbírka interních aktů řízení Policejního prezidia České republiky: Závazný pokyn policejního prezidenta č. 23/2009, kterým se vydává Dohoda mezi Policií ČR a Českomoravským fotbalovým svazem o vzájemné spolupráci při zajišťování veřejného pořádku, ochraně bezpečnosti osob a majetku při fotbalových utkáních, 2009

Sbírka interních aktů řízení Policejního prezidia České republiky: Závazný pokyn policejního prezidenta č. 100/2002, upravující činnost příslušníků Policie ČR na úseku boje proti extremistické kriminalitě

Evropská úmluva k diváckému násilí a nevhodnému chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech, Praha: Tiskárna MV, 1996

Prevence Diváckého násilí při sportovních utkáních. Praha: Terminus Technicus s.r.o., 2006, 66 str. ISBN neuv.

Internetové zdroje:

<http://www.mpmb.cz/>

<http://www.mvcr.cz/>

<http://www.wikipedia.infostar.cz/>

<http://www.profotbalfans.cz/clanky.htm>

<http://www.hooligans.cz/>

<http://jkg.hooligans.cz/kniha.php>

<http://nofuture.blog.cz/rubriky/hooligans>

<http://cafe.loveme.cz/video/hooligans-bitky-video/>

http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_zakon/

http://www.municipal.cz/predpisy/200_90.ht

<http://www.mvcr.cz/aktualit/regiony/hradec/2005/>

<http://www.mvcr.cz/casopisy/s/2006/>

<http://www.fc-bohemians.cz/>

Intranet MV ČR:

http://ppportal.pcr.cz/rspp/Poradkova/divacke_nasili/divacke_nasili.htm

Seznam příloh:

Příloha č. 1 Letecký snímek fotbalového stadionu v Náchodě s popisem

Příloha č. 2 Letecký snímek fotbalového stadionu ve Dvoře Králové nad
Labem s popisem

Příloha č. 3 Vyjádření zástupců klubu Bohemians 1905 k incidentu v
Náchodě

Příloha č. 4 Fotografie ze zákroků proti fotbalovým výtržníkům

Příloha č. 5 Fotografie z výcviku pořádkové jednotky OŘ Náchod

Příloha č. 6 Fotografie z výcviku pořádkové jednotky Krajského ředitelství
Hradec Králové

Příloha č. 7 Dohoda mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií

České republiky

Příloha č. 8 Videozáznam zákroku v Náchodě (na CD)

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1 – Letecká fotografie fotbalového stadionu v Náchodě (MAPY [online])

Obrázek č. 2 – Letecká fotografie fotbalového stadionu ve Dvoře Králové nad Labem (MAPY [online])

Obrázek č. 3 – Zásah policistů proti fanouškům (foto: PRÁVO/Petr Hloušek [online])

Obrázek č. 4 – Fanoušci Bohemians1905 (Bohemians1905 [online])

Obrázek č. 5 – Fanoušci Boheminas1905 (Bohemians1905 [online])

Obrázek č. 6 – Rvačka fanoušků Ostravy proti fanouškům Brna

(Hooligans [online])

Obrázek č. 7 – Fanoušci Bohemians1905

(Bohemians1905 [online])

Obrázek č. 8 – fotografie z výcviky PJ OŘ Náchod
fotograf Pavel Štengl 18. 4. 2007

Obrázek č. 9 – fotografie z výcviky PJ OŘ Náchod
fotograf Pavel Štengl 18. 4. 2007

Obrázek č. 10 – fotografie z výcviky PJ OŘ Náchod
fotograf Pavel Štengl 18. 4. 2007

Obrázek č. 11 – fotografie z výcviky PJ OŘ Náchod
fotograf Pavel Štengl 18. 4. 2007

Obrázek č. 12 – fotografie z výcviky PJ OŘ Náchod
fotograf: Pavel Štengl 18. 4. 2007

Obrázek č. 13 – fotografie z výcviky PJ OŘ Náchod
fotograf Pavel Štengl 18. 4. 2007

Obrázek č. 14 – fotografie z výcviky PJ OŘ Náchod
fotograf Pavel Štengl 18. 4. 2007

Obrázek č. 15 – fotografie z výcviky PJ OŘ Náchod
fotograf: Pavel Štengl 18. 4. 2007

Obrázek č. 16 – fotografie z výcviky PJ OŘ Náchod
fotograf Pavel Štengl 18. 4. 2007

Obrázek č. 17 – fotografie z výcviky PJ OŘ Náchod
fotograf Pavel Štengl 18. 4. 2007

Obrázek č. 18 – fotografie z výcviky PJ SVčK Hradec Králové
(Nedvěd, Karel, 2006)

Obrázek č. 19 – fotografie z výcviky PJ SVčK Hradec Králové
(Nedvěd, Karel, 2006)

Obrázek č. 20 – fotografie z výcviky PJ SVčK Hradec Králové
(Nedvěd, Karel, 2006)

Obrázek č. 21 – fotografie z výcviky PJ SVčK Hradec Králové
(Nedvěd, Karel, 2006)

Obrázek č. 22 – fotografie z výcviky PJ SVčK Hradec Králové
(Nedvěd, Karel, 2006)

Obrázek č. 23 – fotografie z výcviky PJ SVčK Hradec Králové
(Nedvěd, Karel, 2006)

Obrázek č. 24 – Letecká fotografie fotbalového stadionu v Náchodě
(Mapy [online])

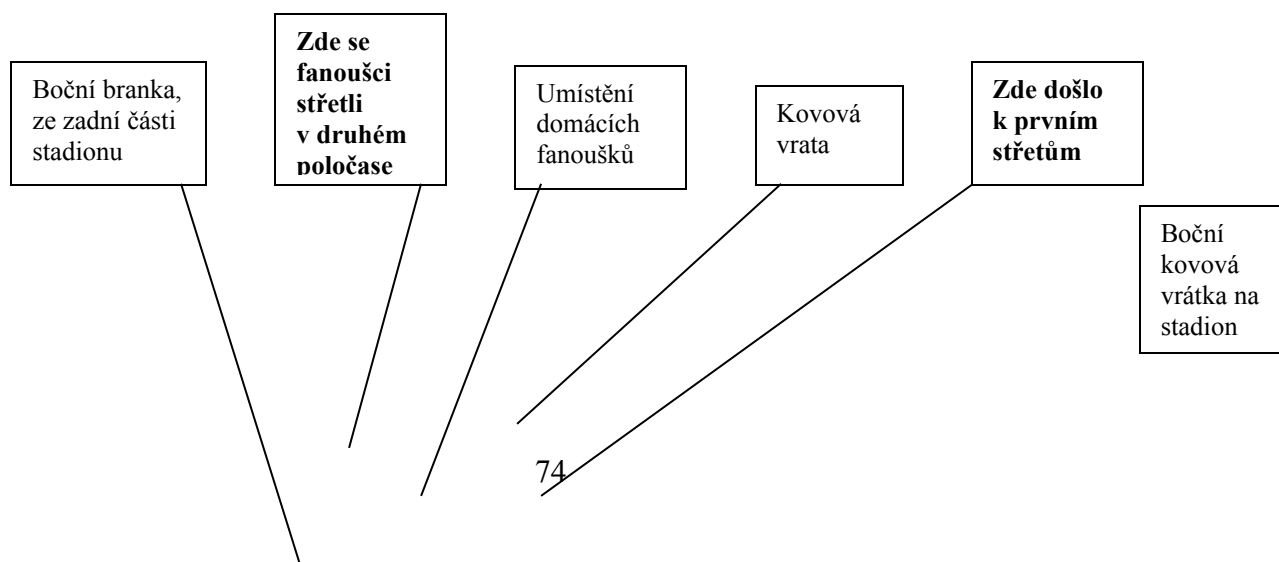
Obrázek č. 23 – Letecká fotografie fotbalového stadionu ve Dvoře Králové nad Labem
(MAPY [online])

Videozáznam:

Skupina kriminalistické techniky v Náchodě (Ivo, Šmíd, 2005)

Příloha č. 1

Letecký snímek fotbalového stadionu v Náchodě s popisem

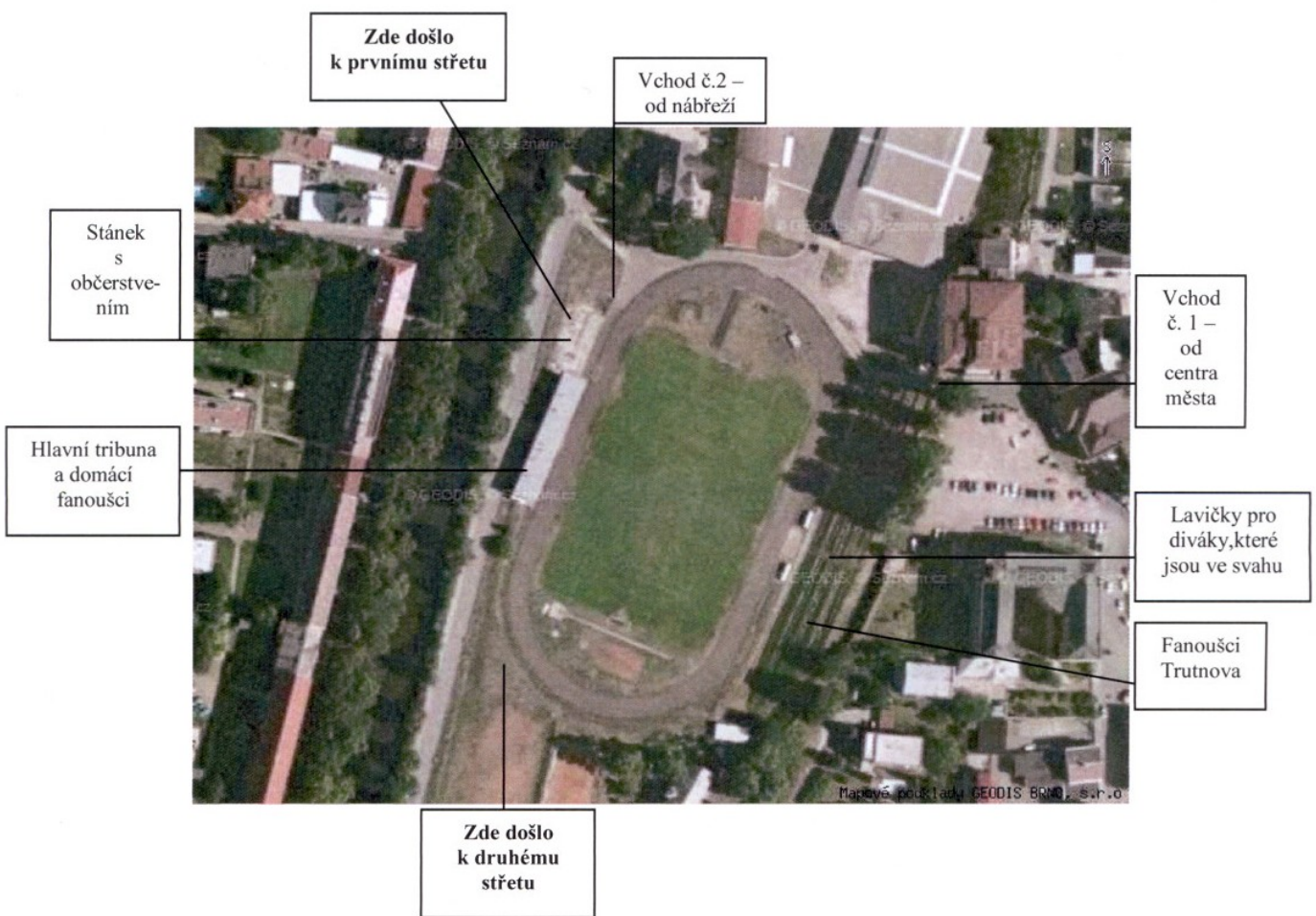

Umístění fanoušků Bohemians

Druhá pokladna a vchod na stadion

Letecky snímek fotbalového stadionu ve Dvůře Králové nad Labem s popisem

Zde došlo k prvnímu střetu

Vchod č.2 – od nábřeží

Stánek s občerstvením

Vchod č. 1 – od centra města

Hlavní tribuna a domácí fanoušci

Lavičky pro diváky, které jsou ve svahu

Fanoušci Trutnova

Zde došlo k druhému střetu

Mapová podkladu: GEODIS BRNO, s.r.o

Příloha č. 3

Vyjádření zástupců klubu Bohemians 1905 k incidentu v Náchodě

Družstvo fanoušků Bohemians mezi sebou chuligány netrpí

Družstvo fanoušků Bohemians (DFB) odmítá být spojováno s incidentem, který ovlivnil zápas 7. kola ČFL Náchod-Bohemians 1905. Jsme proti jakémukoli násilí na fotbalových stadionech. Příznivci Bohemians jsou v celé České republice i na Slovensku známí jako sympatičtí fandové, oddaní svému klubu i v nejhrošších časech. Proto jsou členy DFB fanoušci z celé republiky, včetně Náchodska. Na záchranu Bohemians přispěli i fanoušci konkurenčních klubů a nejen je bychom rádi ubezpečili, že drtivá většina našich fanoušků byli, jsou a budou vůči nim přátelští.

První čtyři domácí zápasy Bohemky vidělo přes 20 tisíc zejména domácích fandů a nedošlo k žádnému incidentu, který by dění na hřišti jakkoli ovlivnil. To proto, že drtivá většina našich fandů jsou fanoušci fotbalu a ne příznivci násilí, fanoušci, kteří chodí na fotbal, na milovanou Bohemku. Většina ostatních klubů právem Klokánům závidí, že jeho fanoušci svůj tým povzbuzují, i když se mu nedaří.

U nás v Ďolíčku násilí nepřipouštíme ani při mnohatisícových návštěvách. S Bohemkou na zápasy ven vyjíždí stovky nekonfliktních příznivců. Například na utkání v Krči, kde se Bohemians Fans během minuty přátelsky domluvili s domácími pořadateli na místě, odkud mohou fandit, kde mohou rozprostřít transparency. Ovšem domácí pořadatelé zápas nepodcenili. Řádné přípravy včetně zajištění bezpečnostní služby jistě běžně neorganizují (ale také běžně nemají návštěvu 2.000 platících diváků).

V Náchodě mělo jít o předem domluvenou bitku chuligánských band, což potvrzují svědectví, která si rowdies sdělují na www.hooligans.cz. Chuligáni, kteří fotbalová utkání považují za záminku servat se s další bandou reprezentují především sami sebe. Problém chuligánství není problémem jednoho klubu. Bitky mezi fanoušky se dnes téměř zásadně konají mimo stadiony a zúčastňují se jich prakticky stoupenci všech ligových klubů. To že se tentokrát odehrály přímo na stadionu je bohužel výsledkem zoufalého selhání pořadatelů a policie.

Zdůrazňujeme, že se od bitkařů rázně distancujeme. Jsme přesvědčeni, že tito lidé nebyli a nejsou členy DFB. Za podobná jednání by totiž byl každý člen družstva podle Čl. 3, bod 2c Stanov vyloučen.

Nejbližší utkání na soupeřově hřišti sehraje Bohemka se Střížkovem. Klokany tak jako do Krče jistě opět přijede povzbudit mnoho fanoušků. Věříme, že FK Střížkov se na utkání připraví stejně pečlivě jako funkcionáři v Krči. Stejně tak jako věříme, že tradiční klub z Proseka porazíme nejen na hřišti, ale i v hledišti. A to jak počtem fanoušků, tak slušným povzbuzováním, jak se na správné fandy Bohemky sluší⁵¹.

K tomu všechny příznivce Bohemians vyzýváme!

Příloha č. 4

Fotografie ze zákroků proti fotbalovým výtržníkům

---

⁵¹BOHEMKA support site. *Družstvo fanoušků Bohemians mezi sebou chuligány netrpí*. [online], [cit. 20. března 2007] dostupný z <http://www.doublefish.cz/bohemians/nachod.htm>.

Obr.3

Obr. 4

Obr. 5

Obr. 6

Obr. 7

Příloha č. 5

Fotografie z výcviku pořádkové jednotky Vnější služby Náchod

Výcvik je zaměřena na fyzickou a psychickou přípravu a na zákroky proti fotbalovým výtržníkům.

Obr. 8

Obr. 9

Obr. 10

Obr. 11

Obr. 12

Obr. 13

Obr. 14

Obr. 15

Obr. 16

Obr. 17

Příloha č. 6

Fotografie z výcviku pořádkové jednotky Správy Východočeského kraje

Výcvik je zaměřen na zákroky proti fotbalovým výtržníkům

(ve volném prostoru, při doprovodu vlaků)

Obr. 18

Obr. 19

Obr. 20

Obr. 21

Obr. 22

Obr. 23

Příloha č. 7

Dohoda mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií České republiky

Policie České republiky - Policejní prezidium ČR
kontaktní adresa: Praha 7, Strojnická 27,
zastoupená policejním prezidentem brig. gen. Mgr. Oldřichem Martinů
(dále jen „policie“)

a

Českomoravský fotbalový svaz, o. s.
sídlo: Praha 1, Kozí 7,
zastoupené předsedou svazu panem Ing. Pavlem Mokrým
(dále jen „svaz“)

uzavírají tuto dohodu

Čl. 1

Předmět dohody

Předmětem této dohody (dále jen „dohoda“) je v souladu s rezolucí Evropské rady č. 2002/C-22/01, ve znění novely Evropské rady č. 2006/C-322/01 vymezení některých zásad a forem činnosti a spolupráce při konání mezinárodních fotbalových utkání a utkání v rámci svazu. Dohoda upravuje zejména spolupráci policie a svazu, požadavky na stavebně technické vybavení stadionů první fotbalové ligy a druhé fotbalové ligy a na zajištění bezpečnostních standardů, spolupráci pořadatelských služeb klubů a policie, výcvik a činnost pořadatelské služby klubů a společné mediální politiky.

Čl. 2

Činnost vlastníka sportovního zařízení a delegáta svazu

(1) Vlastník sportovního zařízení má zejména povinnost dát podnět hlavnímu rozhodčímu k přerušení zápasu, pokud dojde k závažnému porušení návštěvního řádu stadionu a bezpečnost osob nebo majetku je závažným způsobem ohrožena (např. dále dochází k používání zábavní pyrotechniky a dýmovnic, ke vhazování předmětů na hrací plochu, k neoprávněnému vstupu osoby na hrací plochu, k vzájemnému napadání osob) a přes veškerá opatření učiněná hlavním pořadatelem zápasu nedojde k obnovení pokojného stavu.

(2) Delegát svazu má zejména povinnost

- a) dát podnět hlavnímu rozhodčímu k pokračování v zápasu až poté, co velitel policejního zákroku sdělí, že zákrok byl ukončen,
- b) podílet se na přípravě klidného průběhu fotbalového zápasu a na vyhodnocení účinnosti přijatých bezpečnostních opatření v rámci celé sportovní akce,
- c) nedoporučit konání fotbalového zápasu na stadionech, které nesplňují požadavky na technické vybavení stadionu.

Čl. 3

Činnost svazu a fotbalových klubů

Svaz a fotbalové kluby nejpozději do 1. července 2009 zajistí:

- a) vybudování řídicí místnosti s odpovídajícím výhledem na divácké sektory stadionu pro štáb velitele opatření a bezpečnostního pracovníka fotbalového klubu; tyto prostory vybaví monitory pro záznam a vyhodnocování kamerového systému s výstupem zpracovaného materiálu pro další činnost orgánů činných v trestním řízení a technickým zařízením umožňujícím využití místního rozhlasového zařízení k přímému oslovení přítomných diváků, a to všech nebo jen v určitých prostorách,

- b) infrastrukturu stadionu tak, aby v případě potřeby došlo k účinnému oddělení fanoušků obou klubů jak u vstupů, tak na samotném stadionu; při použití pevných překážek zabezpečí jejich odolnost proti tlaku,
- c) bezpečnostní kamerový systém k monitorování a záznamu všech diváckých sektorů a jeho napojení do řídicí místnosti s možností jeho ovládní z těchto prostor tak, aby kamery umožňovaly záznam všech incidentů a určení jejich původců,
- d) v prostorách fotbalového stadionu lékařskou stanicí první pomoci s dostatečným zdravotnickým vybavením, není-li první pomoc na stadionu zajišťována vozidly zdravotnické služby,
- e) pravidelnou údržbu stadionu a opravu nebo odstranění všech uvolněných a poškozených částí jeho zařízení, odstranění veškerého odpadu nebo předmětů, které by mohly být použity k vrhání, či jako zbraň,
- f) zabezpečení vnějších obvodových stran stadionu plotem, zdí nebo jiným podobným zařízením, které zabraňuje jakémukoliv nekontrolovanému vniknutí osob a vnášení předmětů nebo nebezpečných látek do prostoru stadionu,
- g) dostatečný počet turniketů pro plynulou kontrolu diváků při vstupu do prostorů stadionu,
- h) na stadionu dostatečný počet nouzových východů, které nemohou zároveň sloužit jako vstupy, a které poskytují dostatečné bezpečnostní záruky v případě evakuace osob ven ze stadionu nebo na hrací plochu,
- i) viditelné umístění návštěvního řádu při vstupech, případně jeho hlavních částí,
- j) stadion a jeho základní části tak, že budou splňovat nezbytné požadavky stanovené požárními předpisy a požadavky na odolnost a konstrukční stabilitu,
- k) vybavení stadionu nezbytnými nápisy a piktogramy, které dovedou diváky spolehlivě jak do sektoru, pro který mají vstupenku, tak i k nouzovým východům v případě potřeby rychlého vyklizení stadionu,
- l) dodržování maximální bezpečné kapacity počtu diváků v každém sektoru stadionu,
- m) před každým zápasem provedení bezpečnostní prohlídky stadionu a prostor souvisejících s jeho provozem, s možností ověřit platnost revizních zpráv elektrických a elektronických zařízení, plynových zařízení a statického posouzení tribun,
- n) dodržování nezbytných požadavků stanovených požárními předpisy a požadavky na odolnost a konstrukční stabilitu stadionu,
- o) vyčlenění vhodných prostor a souvisejícího zázemí pro orgány činné v trestním řízení nebo pro správní orgány (mobilní trest), dále potom prostory pro osoby omezené na osobní svobodě pořadatelskou službou a tyto prostory vybaví sociálním zařízením,
- p) vymezení parkovacího místa pro příjezd zasahující jednotky policie a zajistí jim vstupy na stadion, zejména do jeho rizikových částí (sektory vlajkonošů),
- q) v případě přítomnosti policie na stadionu, kterou si vyžádá vlastník sportovního zařízení, vyčlení pro policejní jednotku místnost se sociálním zázemím

Čl. 4

Zásady spolupráce pořadatelské služby a policie

- (1) Policie a pořadatelská služba při plnění svých úkolů vzájemně spolupracují, poskytují si nezbytnou pomoc v rámci svých oprávnění a povinností.
- (2) Bezpečnostní pracovník klubu je začleněn do štábu velitele opatření.
- (3) Policie předává průběžně před zápasem a v jeho průběhu bezpečnostnímu pracovníkovi klubu informace a předkládá mu požadavky potřebné pro předcházení a řešení diváckého násilí pořadatelskou službou.

(4) V případě přípravy k zároku a v průběhu jeho provádění bezpečnostní pracovník klubu zajistí činnost pořadatelské služby dle požadavků velitele štábu opatření.

(5) Při zápasech, které byly vyhodnoceny jako rizikové, se předpokládá užší forma spolupráce policie a pořadatelské služby při ochraně veřejného pořádku, ochraně zdraví a majetku; forma spolupráce bude konkretizována v místních ujednáních.

Čl. 5

Výcvik a činnosti pořadatelské služby

Svaz a fotbalové kluby zajistí, aby hlavní pořadatel zápasu byl povinen:

a) určit v rámci všech stadionů bezpečnostního pracovníka, který bude průběžně zajišťovat kontakt fotbalového klubu s policií a bude vybaven potřebnými rozhodovacími pravomocemi,

b) zajistit pořadatelskou službu v potřebném počtu a kvalitě podle kategorie zápasu či rozpisu příslušné soutěže, a to tak, aby byla funkční od doby soustředování diváků až do doby jejich odchodu ze stadionu; k tomu stanovit začátek a ukončení činnosti pořadatelské služby a osoby odpovědné za zajištění klidu a pořádku v jednotlivých sektorech stadionu,

c) dbát pokynů hlavního rozhodčího a delegáta svazu a zajistit, aby činnost pořadatelské služby probíhala v souladu s předpisy svazu, které upravují

1. vpouštění diváků do prostor stadionu a způsob nepřetržitého dohledu nad nimi,

2. provádění bezpečnostních prohlídek stadionu před zápasem a po jeho ukončení či přerušení, neučiní-li tak v souvislosti s plněním svých úkolů policie,

3. poskytování všech informací divákům, které potřebují ohledně organizace, infrastruktury a integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“),

4. provádění kontrol dodržování zákazu vnášení nebezpečných předmětů nebo nebezpečných látek, zejména při vstupu na stadion,

5. kontrolu dodržování základních předpisů zamezování vstupu veřejnosti do zakázaných prostor,

6. pomoc divákům při hladkém, snadném a bezpečném vstupu na stadion a při odchodu z něj,

7. poskytování informací policii, které se týkají narušení veřejného pořádku diváky, či přípravy k tomuto narušení,

8. provádění všech nezbytných opatření v době před zásahem policie nebo dalších složek IZS,

9. účinné předcházení všem situacím, které by mohly ohrozit veřejný pořádek,

10. kontroly dodržování zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zejména pak ustanovení o zákazu prodávat nebo podávat alkoholické nápoje, anebo jinak umožňovat jejich podávání při sportovních podnicích,

11. kontrolu podávání nápojů v plastových nebo papírových obalech,

d) provádět před zahájením jarního kola a podzimního kola fotbalové ligy pravidelné proškolení všech členů pořadatelského sboru se zaměřením na:

1. organizování a bezpečnostní postupy týkající se fotbalových zápasů,

2. příslušné právní předpisy a interní akty řízení svazu a fotbalových klubů,

3. komunikační techniku,

4. pozorovací a identifikační techniku,

5. postupy při provádění vstupních kontrol,

6. přístupy k řešení konfliktních situací,
7. první pomoc a požární ochranu,
8. postupy při evakuaci stadionů,
9. spolupráci s IZS, zejména pak s policií,
10. výcvikový kurs základních prvků sebeobrany,

e) za účasti zástupce policie provádět před každým rizikovým zápasem instruktáž všech členů pořadatelské služby s cílem poskytnutí nezbytných informací o zvláštních okolnostech rizikového zápasu a o způsobech spolupráce a komunikace s ostatními zúčastněnými subjekty,

f) zajistit, že pořadatelský sbor před vlastním zápasem a v době celého jeho průběhu

1. nepustí do prostor stadionu osobu, která se neprokáže platnou vstupenkou nebo je zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky,

2. nepustí do prostor stadionu osobu, která má u sebe alkoholický nápoj, předmět zábavní pyrotechniky, dýmovnici nebo jiný předmět, který by mohl být použit jako zbraň; o osobě, která měla u sebe zbraň nebo zábavní pyrotechniku vyrozumí policii,

3. provádí účinná opatření směřující k prevenci diváckého násilí vhodným rozmístěním a konáním svých členů,

4. ihned zasahuje proti všem osobám, které poruší návštěvní řád stadionu a účinně je vyloučí z další divácké účasti na daném zápasu,

5. v případě páchání trestného činu či přestupku zadrží podezřelou osobu a neprodleně ji předá policii, které poskytne účinnou spolupráci a pomoc k opatření nezbytných důkazů,

g) zajistit povinnost pracovníků pořadatelské služby být viditelně označeni reflexní vestou se zřetelně rozpoznatelným identifikovatelným číslem jako pořadatel po celou dobu opatření.

Čl. 6

Činnost policie

(1) Policie nenahrazuje pořadatelskou službu.

(2) Policie zajistí při rizikových zápasech první fotbalové ligy, při mezinárodních fotbalových zápasech a ve výjimečných případech i při jiných rizikových zápasech účast policisty pozorovatele (spottera). Tento policista se prokazuje pořadatelské službě případně příslušným služebním funkcionářům kartou s označením „Delegát“. Pořadatel musí těmto policistům umožnit volný průchod do všech veřejných prostor stadionu tak, aby mohli plnit služební úkoly.

(3) Velitel opatření je v kontaktu s hlavním pořadatelem.

(4) Mimo stadiony policie zajišťuje ochranu veřejného pořádku a bezpečnost osob a majetku při příchodu a rozchodu diváků v souvislosti s konáním fotbalového utkání.

(5) Pokud policie zjistí při provádění opatření pachatele přestupku nebo trestného činu, poskytne fotbalovému klubu podklady pro uplatnění nároku na náhradu škody od těchto osob, pokud jimi byly klubu způsobeny.

Čl. 7

Spolupráce s dalšími subjekty

Svaz zabezpečí, aby fotbalové kluby zajistily:

a) na zápasech s předpokládanou velkou návštěvou nebo s očekávanou účastí nedisciplinovaných diváků (rizikových fanoušků) vyžádání účasti zástupce obce ve štábu

velitele opatření, který se bude podílet na přípravě klidného průběhu fotbalového zápasu a na společném vyhodnocení celé sportovní akce,
b) vyžádání spolupráce obecní (městské) policie, k zajištění klidu a pořádku při pořádání fotbalových zápasů.

Čl. 8

Zásady společné mediální politiky svazu, fotbalových klubů a policie

- (1) V přípravném a prováděcím období a v období po ukončení zápasu bude dodržována zásada společné mediální politiky všech zúčastněných subjektů tak, aby byla objektivní, věcná, pružná a vylučovala zbytečné rozpory.
- (2) Cílem společné mediální politiky je poskytovat informace o bezpečnosti, informovat veřejnost o policejních opatřeních a o krocích, které svaz a policie podniknou v případě projevů diváckého násilí, s cílem odradit diváky od protiprávního jednání s tím, že toto jednání se nevyplácí.
- (3) Společná mediální politika bude prováděna tak, aby posilovala prvek důvěry v organizátory fotbalových zápasů, v policii a v jejich opatření, s důrazem na účinnost jejich kontrolní činnosti, a u veřejnosti posílala pocit bezpečí a přiměla potencionální výtržníky k potlačení jejich tendence k projevům diváckého násilí. Mediální politika bude zaměřena i na kritiku diváků dopouštějících se protiprávního jednání.

Čl. 9

Zápasy českého národního mužstva nebo českých fotbalových klubů hrané v zahraničí

- (1) Při organizaci zápasů budou obě strany využívat usnesení rezoluce Evropské Rady č. 2006/C-322/01.
- (2) Svaz a kluby budou předávat relevantní informace k zápasům neprodleně a výhradně národnímu fotbalovému informačnímu středisku⁵² (CZ-S.I.S.) úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky.
- (3) V případě vyhodnocení potřeby přítomnosti policistů pozorovatelů (spotterů) na bezpečnostním opatření v zahraničí v souvislosti se zápasem českého národního týmu nebo klubu, zajistí svaz nebo klub jejich dopravu, pokud se obě strany nedohodnou jinak; jejich účast si svaz nebo klub vyžádá cestou národního fotbalového informačního střediska (CZ-S.I.S.) úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky.

Čl. 10

Závěrečná ustanovení

- (1) Při mezinárodních utkáních a rizikových utkáních v rámci svazu uzavírají zainteresované subjekty místní ujednání o spolupráci s konkretizací úkolů, nasazených sil a prostředků a zabezpečení vyhodnocení prováděných opatření.
- (2) Strany dohody dále prohlašují, že vhodnou formou a bez zbytečného prodlení seznámí s obsahem této dohody všechny své organizační články a pracovníky zainteresované na jejím plnění.
- (3) Dohodou není dotčena možnost uzavírat místní ujednání mezi krajskými ředitelstvími policie a fotbalovými kluby tak, aby byla zajištěna pružná přizpůsobivost opatření s ohledem na rozdílné podmínky v jednotlivých krajích.

---

⁵² Rozhodnutí Rady ze dne 25. dubna 2002 o bezpečnosti v souvislosti s fotbalovými zápasy mezinárodního rozměru (2002/348/SVV).

(4) Veškerá činnost policie bude prováděna v souladu s oprávněními policie, jejích útvarů nebo policistů podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a v souladu s dalšími právními předpisy upravujícími její činnost.

(5) Tato dohoda je uzavírána na dobu neurčitou a může být písemně vypovězena, přičemž výpovědní lhůta činí šest měsíců ode dne doručení výpovědi druhé straně; strana vypovídající dohodu vždy uvede důvody, které jí k tomu vedly.

(6) Tato dohoda může být měněna a doplňována jen formou písemných číslovaných dodatků.

(7) Tato dohoda se vyhotovuje ve čtyřech výtiscích, z nichž každá strana obdrží po dvou.

(8) Tato dohoda ruší Organizační ujednání mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií České republiky uzavřené dne 14. března 2005.

(9) Strany této dohody prohlašují, že se touto dohodou budou řídit počínaje dnem jejího podepsání s tím, že po skončení příslušného soutěžního ročníku bude vzájemná spolupráce vyhodnocena.

V Praze dne: 16. února 2009

V Praze dne: 16. února 2009

Za svaz:

_____
Ing. Pavel Mokřý v. r.

v. r.

předseda

Za policii:

_____
brig. gen. Mgr. Oldřich Martinů

policejní prezident